

Kariūnas

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos leidinys

2010 m. Nr. 1 (104)

Minėdami 20-ąsias atkurtos Nepriklausomybės metines su pagarba ir pasididžiavimu prisimename tuos, kurie kovojo su okupantais dėl tikėjimo ir Lietuvos laisvės, savo pasiaukojamu darbu prisidėjo atkuriant ir stiprinant mūsų valstybę.

Vienas iš jų – pirmasis atkurtos Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas, dabartinis Lietuvos partizanų kapelionas dim. plk. monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Tai nenuilstantis dvasinių ir moralinių vertybių sergėtojas, gyva Lietuvos laisvės kovos legenda – asmeninės tvirtybės pavyzdys mums visiems!

Atvykęs į JAV š. m. kovo pradžioje monsinjoras Alfonsas Svarinskas padovanojo Ronaldo Reigano bibliotekos direktoriui savo nuotrauką, kurioje jis vilki sovietinio lagerio kalinio uniforma.

2010 m. Nr. 1 (104)

Leidžiamas nuo 1932 m.

REDAKcinė KOLEGIJA

Atsakingasis redaktorius
ARŪNAS ALONDERIS

Atsakingasis sekretorius
dr. VYTAUTAS TININIS

mjr. RIČARDAS ANDRULIS
Taktikos ir ginkluotės sekcijos viršininkas

mjr. GINTAUTAS JAKŠTYS
Karo istorijos centro viršininkas

krn. OLEGAS GROŠEVAS
Kariūnų bataliono III kuopos 081 būrio kariūnas

psk. VIRGINIJUS MOLIS
Karo akademijos vyriausiasis puskarininkis

krn. ALMINAS SINEVIČIUS
Kariūnų bataliono I kuopos 063 būrio kariūnas

Kalbos redaktorė
NIJOLĖ ANDRIUŠIENĖ

Dizainerė
LAIMA ADLYTĖ

Fotografas
KĘSTUTIS DIJOKAS

Spausdino Lietuvos kariuomenės
karo kartografijos centras
Muitinės g., Domeikava, LT-54359 Kauno r.
Tiražas 500 egz. Užsakymas GL-103.
Leidinytis platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.
Dėl žurnalo platinimo prašome kreiptis
tel. (8 5) 210 3526

**GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA**
Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
aalonderis@yahoo.com
arunas.alonderis@mil.lt
tel. 86 991 1321, KATT 24 651, (8 5) 210 3651

Šiame numeryje:

- 2 Kariūnas prieš 70 ir daugiau metų...
- 4 Požiūris
Doc. dr. Romas BATŪRA
- 6 Garbės kodekso samprata: nuo skirtingų kursų kariūnų santykių iki jų privilegijų
Krn. Tomas ŠYVOKAS
- 9 Studijų ir tarnybos sąveika
Krn. Erlandas KASPERAVIČIUS
- 12 Garbingas elgesys studijuojant
Krn. Arūnas ČERNIAUSKAS
- 14 Laiškas KARIŪNUI
Krn. Irina LYSIONOK
- 16 Grįžtamasis ryšys
- 24 Seniausi karybos pėdsakai Lietuvoje
Dr. Manvydas VITKŪNAS
- 28 Klauzevicai ir mažieji karai
Dr. Algirdas V. KANAUKA
- 34 Kovinės savigynos rinktinės šokiadieniai
Krn. Rimgaudas KUTKAITIS
- 35 Karinės penkiakovė atgimimas
Krn. Paulius KANČYS
- 37 Didžiosios Britanijos kariuomenės etatinė ginklų sistema SA80
Psk. Sergejus KORKINAS
- 40 Iš pirmų lūpų
- 42 Juoko dėtvė
- 43 Akademijos pulsas

Pirmajame viršelyje Akademijos kariūnai (iš kairės į dešinę): J. Uždavins, M. Vitkauskas, G. Suzanovičius, A. Spūdys, T. Čerikas, M. Dzimidavičius, G. Panumis, tradicinio tarptautinio pagarbos bėgimo „Gyvybės ir mirties kelio“ Sausio 13-ajai atminti dalyviai, apdovanoti taure

Drauge su Prisikėlusiuoju Kristumi išėikime iš savo kapo, palikdami tai, kas mus kausto, slegia, varžo, įkalina...

Kad kartu su Juo kasdienybės kelyje sutiktiesiems galėtume byloti apie naujo gyvenimo galimybę.

Kad kartu su Juo galėtume dovanoti viltį.

*Kad kartu su Juo galėtume visus sveikinti:
„Ramybė Jums...“*

Šviesių ir prasmingų šv. Velykų Jums ir Jūsų artimiesiems!

Kapelionas mjr. Remigijus BUTKEVIČIUS

REDAKTORIAUS ŽODIS

Rengti KARIŪNO numerį – kaip žaisti futbolą. Šia prasme tai komandinis darbas. Vienas nieko nepadarysi. Gera, kad mūsų komandoje tiek daug kūrybingų ir iniciatyvių žmonių.

Darbščios kalbos redaktorės Nijolės dėka KARIŪNO tekstus galima ramiai skaityti nepaslystant ant sunkiai suprantamų žodžių ar nesėkmingai sukurtų sudėtingų frazių. Dizainerė Laima atsakinga už KARIŪNO grožį. Kurdami žurnalą neišsiverčiame be jos idėjų, sumanymų. Bet Laimą mylime ne tik už tai, bet ir už jos žavesį ir nuoširdumą. Fotografas Kęstutis – pats rimčiausias kolektyvo narys, tikras profesionalas. Kartais atrodo, kad jis dėl kiekvienos nuotraukos pasirengęs suremti špagas...

Mūsų komandoje taip pat KARIŪNO redakcinės kolegijos nariai, ištikimi mano bendražygiai ir bendraminčiai. Vien tik ko vertas ketvirtakursis kariūnas Alminas. Ir kaip jis visur suspėja? Tiesa, ne taip lengva būna juos visus sukviesti į vieną vietą...

Mes visi – komanda! Pastebėjote, kad permainų laikas jau atėjo. KARIŪNE atsiranda vis daugiau naujų skilčių ir temų. Tačiau be jūsų, skaitytojų, nuomonės mums, kad ir pačiai geriausiai komandai, būtų sunku išgyventi. Tie, kurie galvoja, kad jie, o ne skaitytojai, geriau žino, apie ką rašyti, ateities neturi... Labai norime žinoti, kas jus – KARIŪNO skaitytojus – domina. Rašykite, diskutuokite, skambinkite, ateikite. Su artėjančiu pavasariu!

Arūnas ALONDERIS

„Kariūnas“ prieš 70 ir daugiau metų...

Nuolatinis mūsų žurnalo skaitytojas iš Jurbarko rajono Girdžių kaimo Vytautas Lekutis atsiuntė redakcijai nuotrauką ir 1938 m. išleista 5-ąjį žurnalo KARIŪNAS numerį, kuriame spausdinamas jo giminaičio, buvusio Karo mokyklos kariūno Viktoro Šimaičio eilėraštis „Sodžiaus broliams“. 1939 m. rugsėjo 19 d. Karo mokyklą baigusiam kariūnui Viktorui buvo suteiktas ats. j. leitenanto laipsnis ir jis buvo išleistas į atsargą. Vėliau, iki pasitraukė į Vakarų, mokytojavo Jurbarko gimnazijoje. Išleido knygelių vaikams. Mirė 1993 m. kovo 23 d. Čikagoje.

Vartant pageltusius, bet dar gerai išsilaičiusius tarpukario KARIŪNO numerius mums, redakcinės kolegijos nariams, kilo mintis su-

1938 m. 5-asis žurnalo KARIŪNAS numeris

Ats. j. ltn. Viktoras Šimaitis

teikti dabartiniams mūsų skaitytojams progą sužinoti, apie ką rašė ir diskutavo, dėl ko jaudinosi ir džiaugėsi to meto žurnalo autoriai ir skaitytojai. Taip gimė skiltis „KARIŪNAS prieš 70 ir daugiau metų...“ Iš anksto dėkojame visiems, kurie atsiųs nuotraukų, medžiagos, spausdintos senuose to laikotarpio KARIŪNO numeriuose, savo ar giminių atsiminimų, aprašys išpūdžius.

Bendraudami su gerb. Vytautu Lekučiu įsitikinome, kad mūsų leidinį skaito ir jauni, ir seni, jog jo laukia ne tik kariūnai, karininkai, bet ir Lietuvos mokyklų ir gimnazijų moksleiviai, jų draugai.

Sodžiaus broliams

Viktoras Šimaitis

*Verskit, broliai, jūs blizgančią vagą,
šerkit žirgus, statykit staines...
Mūsų norai, kaip vasaros dega,
kai sustojam į plieno eiles...*

*Eikit klykaut seklyčių palangėm
lig aušrų subatos vakarais –
mes – tvirti šimtus mylių nužengę
ir išeinam ir grįžtam arais.*

*Te jums žirgas, pas mylimą jojant,
aukso ugnį iš plieno išskels –
mums vartus kitų vėjų rytojai
į ateitį naują atkels.*

*Mūsų dienos – dainuojanti šventė
tarp pakalnių ir klonių žalių.
Dėl Tėvynės mes einam gyventi,
dėl jos girių ir marių gilių.*

*Didžių mostų išeinam sumoti
šveidraus kardo dainos lydimi –
per mūsų darbo sėkmingąją klotį
bus Tėvynė laisva ir rami.*

Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos vartai

Prezidento *Jono Žemaičio* vardas – Raseinių gimnazijai

Doc. dr. Romas BATŪRA

Plačiajai visuomenei, visuomeninėms organizacijoms remiant, Raseinių „Žemaičio“ gimnazijos tarybos ir Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu, siekiant įamžinti Lietuvos laisvės kovos organizatoriaus ir vado, žymaus kraštiečio, buvusio Raseinių gimnazijos gimnazisto Jono Žemaičio-Vytauto atminimą, 2009 m. šiai gimnazijai buvo suteiktas Prezidento Jono Žemaičio vardas.

2009 m. gruodžio 11 d. valstybės įmonės Registrų centro Kauno filialas išdavė juridinių asmenų registravimo pažymėjimą (Nr. 136405), įtvirtinantį

pavadinimą „Prezidento Jono Žemaičio gimnazija“. Tačiau štai netikėtumas: po 10 dienų Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė Irena Smetonienė parašė raštą – atsakymą Vyriausybės atstovui Kauno apskrityje, kad „mokyklos pavadinimas „Prezidento Jono Žemaičio gimnazija“ neregistruotinas“. Ir paaiškino, kad taisyklėse nenumatyta galimybė švietimo įstaigų pavadinimuose nurodyti asmens profesiją, titulą ir pan.

Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje, remdamasis šia Valstybinės lietuvių kalbos

komisijos informacija, Raseinių rajono savivaldybei toliau ginant savo nuomonę, padavė ją į Šiaulių apygardos administracinę teisumą, prašydamas panaikinti jos sprendimą ir reikalauti laikytis Valstybinės kalbos įstatymo. Raseinių rajono savivaldybė, pabrėždama šio reikalavimo nepagrįstumą, kreipėsi pagalbos į visuomenę, atsakingus asmenis, specialistus, mokslininkus. Sulaukta didelės Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių, Lietuvos Sąjūdžio atstovų, Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto, jo nario dr.

Raseinių gimnazistai Maironio gimtinėje

Manto Adomėno paramos. Buvo pabrėžta, kad rajono administracijos veiksmai atitinka LR Seimo 2009 m. kovo 12 d. priimtos deklaracijos „Dėl Jono Žemaičio pripažinimo Lietuvos valstybės vadovu“ nuostatas siekiant rodyti visuomenei, ypač besimokančiam jaunimui, herojiškos patriotinės pozicijos pavyzdžius, kuriais grįstas Nepriklausomos Lietuvos Respublikos valstybingumas ir kurių vienas ryškiausių yra jos idėjas įkūnijanti ir simbolizuojanti Prezidento generolo Jono Žemaičio asmenybė.

Kaip prezidentas Jonas Žemaitis nėra taip plačiai žinomas, todėl, praleidus šį jo titulą, mokyklos pavadinimas nebeatliktų savo šviečiamosios ir auklėjamosios funkcijos. Be to, Kalbos komisijos išvados yra labiau rekomendacinės. Kai pagrindiniai kalbos reikalavimai nepažeidžiami, taisyklės turėtų padėti atskleisti sąvokų (šiuo atveju – pavadinimo) prasmę, o ne prasmę turi būti aukojama dėl taisyklių, kurias

priimant nebuvo numatyta tokių išimtinių atvejų.

Pritardamas pastangoms aukščiausiu lygiu pagerbti Lietuvos laisvės kovų partizanų vadą LR Seimo patvirtintu prezidento titulu, šių eilučių autorius pabrėžia, jog taip pagerbiame ne tik asmenį, bet ir partizanų laisvės kovą, kurios reikšmė dar nėra pakankamai įvertinta, pripažįstame Raseinių gimnaziją kaip paminklinę, istorinę ir memorialinę vietą. Čia Jonas Žemaitis 1921–1926 m. mokėsi ir baigė šešias klases. Vėliau, baigęs Karo mokyklą, tarnavo Lietuvos kariuomenėje, kovojo dėl Tėvynės laisvės, partizaninio karo laikotarpiu aktyviai veikė Raseinių apylinkėse.

Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos pavadinimas yra tikslingas ir teisėtas. Jis turi aukščiausią juridinę, moralinę, dvasinę ir auklėjamąją reikšmę. Ir iš esmės neprieštaruoja Švietimo įstaigų pavadinimų darymo ir rašymo taisyklėms (1996 06 13). Tad presiden-

to titulą, aplaistytą partizanų krauju, simbolizuojantį didvyrišką kovą su okupantais, Lietuvos laisvės siekį, tautos vertybes, tokiu būdu itin svarbu buvo įteisinti, galbūt net kaip tam tikrą nustatytų kalbos taisyklių išimtį.

Teismo išvakarėse, paveiktas visų šių argumentų, Vyriausybės atstovas atsiėmė savo pareiškimą, tačiau Šiaulių apygardos administraciniame teisme vis dėlto buvo nagrinėjama minėta problema. Teismas Vyriausybės atstovo pareiškimą atmetė. Kilo klausimas ir dėl Valstybinės lietuvių kalbos komisijos veiklos.

Taigi, raseiniškių ir plačiosios visuomenės pasitenkinimui, Raseinių rajono tarybos sprendimas galioja, kartu jau nuo 2009 m. gruodžio 11 d. oficialiai vartojamas ir Prezidento Jono Žemaičio gimnazijos pavadinimas. O mes ir toliau turime tikslinti ir puoselėti su šios iškilios asmenybės gyvenimu ir veikla susijusias istorines memorialines vietas.

KARIŪNE tęsiama skiltis, skirta kariūnų gyvenimo aktualijoms aptarti. Šiame straipsnyje krn. Tomas ŠYVOKAS rašo apie skirtingų kursų kariūnų santykius, pradėdamas nuo bendros Garbės kodekso sampratos ir baigdamas skirtingomis kursų privilegijomis. Kaip pavyzdys pateikiama JAV Virdžinijos karo instituto (VMI) patirtis. Priminsime, kad šiai temai nemažai dėmesio buvo skirta ir Vado ugdymo sekcijoje vykusiame lyderio ugdymo seminare š. m. sausio 26 d. Apie jame išsakytas mintis, pateiktas rekomendacijas šiame KARIŪNO numeryje rašo krn. Erlandas Kasperavičius.

Tikimės sulaukti jūsų, kariūnai, atsiliepimų ir komentarų, įdomesnius iš jų spausdinsime. Nesikuklinkite, rašykite, nes krn. Tomas Šyvokas kelia aktualius jūsų ir mūsų gyvenimo klausimus.

Garbės kodekso samprata: nuo skirtingų kursų kariūnų santykių iki jų privilegijų

Krn. Tomas ŠYVOKAS
Kariūnų garbės teismo pirmininkas

Kariūnų batalionas – išskirtinis krašto apsaugos sistemos padalinys. Dėl to ypatingos ir šio bataliono funkcijos. Jo tikslas – ugdyti būsimus karininkus lyderius. Kariūnai, kad galėtų lavinti

individualius lyderio įgūdžius, skiriami į neetatines vadų pareigas. Tačiau kyla klausimas: kaip to siekiant ugdomi pirmo ir antro kurso kariūnai, kurie neturi pareigų? Atsakymas turėtų būti

visiems suprantamas: mokosi drausmės, kurią, mano supratimu, sudaro pareigingumas, paklusnumas ir nepriekaištingas tarnybos pareigų vykdymas. Be to, kariūnai rengiasi vadų pareigoms, stebi aukštesnių kursų kariūnų elgesį ir galvoja, kaip jie pasielgtų vienoje ar kitoje situacijoje. Lyderio ugdymo praktikoms taip pat tenka svarbus vaidmuo. Todėl jau nuo pirmo kurso vyksta lyderio ugdymo procesas, kurio metu reikia tiek teoriškai, tiek praktiškai mokytis lavinti įgūdžius vadovaujant kitiems kariūnams ir, svarbiausia, vykdyti nurodymus. Kariūnai vieni su kitais tvirtai susiję, todėl jų tarpusavio santykiai yra svarbus dalykas.

2009 m. 3-iajame KARIŪNO numeryje rašiau apie Garbės kodekso reikalavimų sistemą. Minėjau, kad jie vienodai taikomi visų kursų kariūnams. Garbės kodeksas, kaip viena iš esminių kariūnų ugdymo priemonių, yra labai svarbus ir reglamentuojant skirtingų kursų kariūnų santykius.

Kas tai yra – skirtingų kursų kariūnų santykiai? Galima išskirti dvi tokių santykių rūšis – tarnybinius ir asmeninius. Ne paslaptis, pasitaiko, kai Karo akademijoje kartu mokosi ir iš anks-

Krn. T. Šyvokas Virdžinijos karo institute stažuotės metu

čiau pažįstamų žmonių: draugų ar net giminaičių, su kai kuriais kariūnais artimiau susidraugaujama jau studijuojant. Tada tampa aktualu išsiaiškinti, kaip tarp asmeninių ir tarnybinių santykių nubrėžti ribą. Atrodytų, kad tai – įprastas klausimas, galintis kilti tiek kariuomenėje, tiek bet kurioje kitoje institucijoje. Taip pat ir Karo akademijoje.

Dabartinė situacija rodo, kad reguliuojant kariūnų tarpusavio santykius vadovaujamosi Karo tarnybos statutu. Tokia praktika labai naudinga, nes kariūnai studijų laikotarpiu perpranta šio statuto reikalavimus. Tačiau Karo tarnybos statusas neapibrėžia visų situacijų ir neatspindi visų kariūno tarnybos ypatumų. Dėl to išsamiau šie kariūnų tarpusavio santykių niuansai aptarti LKA vidaus tvarkos taisyklėse ir dokumente „Kariūnų bataliono standartinės veiklos procedūros“. Tačiau ir šiuose dokumentuose dar yra iki galo neapibrėžtų dalykų. Pavyzdžiui, ar pirmakursiai turi atiduoti pagarbą antrakursiams? Ar reikia atsižvelgti į kariūno kursą ir pareigas? Kur tai aptarta?! Šiuo metu vadovaujamosi nusistovėjusiomis nerašytomis taisyklėmis, kad pirmakursiai ir antrakursiai atiduoda pagarbą trečiakursiams ir ketvirtakursiams. Netgi galima teigti, kad taip turi būti daroma iš pagarbos vienas kitam, jog tai kartu yra ir sveikinimasis, karių solidarumo ženklas. O gal išvis kariūnai vieni kitiems neturėtų atiduoti pagarbos? Mano įsitikinimu, į šiuos klausimus vertėtų atsakyti ir nustatyti pagrindinius principus, kad visiems būtų aiški tvarka. Nors gal tai kai kam pasirodys per daug smulkmeniška, aišku-

mas tikrai neturėtų pakenkti.

O kur nurodyta, kaip, tarkime, antrakursis turi užėti į trečiakursio kambarį? Atsakant į tokį ir panašius klausimus dažniausiai bandoma remtis Karo tarnybos statuto nuostatomis, reglamentuojančiomis viršininkų ir pavaldinių santykius. Tačiau ar visi trečiakursiai ir ketvirtakursiai yra viršininkai? Toli gražu ne. Bet ar gali aukštesnio kurso kariūnas vieną pusmetį bendrauti su žemesnio kurso kariūnu kaip lygus su lygiu, o kitą – paskirtas į pareigas, iš karto pasikeisti? Tada kaip elgtis kariūnui, kuris liko be pareigų?

Aš taip pat negalėčiau pateikti vienareikšmio atsakymo į iškeltus klausimus, tačiau manau, kad kiekvienas kursas turi turėti savo ypatumų. Ir jie realiai egzistuoja, tik dar nev visiškai išdiskutuoti. Nors mano iškelti klausimai gal atrodo gana smulkmeniškai, šie ypatumai turėtų būti apibrėžti LKA vidaus tvarkos taisyklėse ir pavadinti privilegijų arba motyvavimo sistema. Ši sistema motyvuotų kariūnus, kartu būtų nustatytos aiškios taisyklės, kurias pažeidęs kariūnas be jokių nesusipratimų atsakytų nustatyta tvarka.

Ne paslaptis, kad Kariūnų bataliono struktūra ir veiklos organizavimo principai, taip pat Garbės kodeksas buvo kuriami remiantis JAV karo mokyklų pavyzdžiais. Žinoma, nemažai ką teko pritaikyti mūsų sąlygoms, tačiau po vieno semestro studijų Virdžinijos karo institute supratau, kad esminiai dalykai tinka tiek Lietuvoje, tiek už Atlanto. Pavyzdžiui, bataliono struktūra, taktikos karininkų funkcijos ir pan. Yra dar daugiau dalykų,

kuriuos būtų galima ir, mano manymu, reikėtų pritaikyti Kariūnų batalione norint, kad lyderio ugdymo sistema būtų veiksminga ir sklandžiai funkcionuotų. Tai susiję ir su kariūnų tarpusavio santykiais, ir su kursų privilegijomis. Norėčiau pateikti keletą siūlymų, kurie nėra Virdžinijos karo instituto sistemos „akla kopija“, o tik bandymas sukurti galimą Kariūnų batalionui tinkantį variantą.

Įstoję į Virdžinijos karo institutą kadetai pirmąjį pusmetį neturi jokių privilegijų. Tai tikrai didelis išbandymas, tačiau kadetai žino, kad, įveikus šį „didįjį išbandymą“, jau nebereikės nuolat visur bėgioti ir jų gyvenimas „truputį pagerės“. O LKA kariūnai nelabai tiki, kad antrąjį pusmetį gyvens „geriau“. Jie tikri tik dėl to, kad pasikeis vadai, kurie vėl įves „savo tvarką“, ir vėl tarnyba taps rutina arba teks laukti nuolaidesnio vado. Tai tikriausiai neskatina motyvacijos... Dėl to ir reikalinga privilegijų sistema: kad kiekvieną pusmetį arba perkeltas į aukštesnį kursą kariūnas gautų kokių nors nuolaidų, įgytų šiekį tokį pranašumą ir pan. Žinoma, tai nereikia, jog nereikia šių privilegijų užsitarnauti ar jos negali būti panaikintos. Garbės kodeksas turi užtikrinti, kad kiekvienas kariūnas galėtų tinkamai pasinaudoti savo turimomis privilegijomis, o jeigu tai jam nepavyksta – atsakyti Garbės kodekso nustatyta tvarka ir tų privilegijų netekti.

Privilegijomis galima laikyti daugelį dalykų. Jau dabar aukštesnių kursų kariūnai turi tam tikrų privilegijų, pavyzdžiui, gali laikyti savo automobilį Akademijos teritorijoje, išleidžiami darbo dienomis nakvoti į namus, įreng-

ta virtuvėlė ketvirtakursiams. Vadinasi, jau dabar yra dalykų, kurie suteikia tam tikrų privalumų pasiekusiems aukštesnį kursą. Tačiau jų galėtų būti ir daugiau, pavyzdžiui, leidimas daryti mankštą vilkint savo sporto aprangą, nedalyvauti rytinėje rikiuotėje ir t. t. Virdžinijos karo institute net laikas, skirtas papildomoms studijoms vakare, diferencijuojamas. Studijuojantiems pirmame kurse leidžiama mokytis iki vidurnakčio, antrame – iki pusės pirmos, o trečiame ir ketvirtame – iki antros valandos nakties. Tai ganėtina logiška, nes aukštesniųjų kursų kariūnai eina vadų pareigas, kurios atima dalį studijų laiko, todėl galima vakare pasimokyti ilgiau. Ne paslaptis, kad ir Lietuvos karo akademijoje nemažai vadų tenka „pavakaroti“, tačiau šiuo metu taisyklės yra visiems vienodos. Vadinasi, tenka jas pažeidinėti, taip menkinant savo autoritetą ir nustatytą tvarką.

Taigi privilegijų sistema, patobulinta pasinaudojus kitų karo mokyklų patirtimi, duotų apčiuopiamos naudos, padėtų išsamiau reglamentuoti kariūnų tarpusavio santykius.

Kviečiu visus kariūnus pamąstyti apie galimus privilegijų ir kursų bendravimo sistemos variantus ir pareikšti savo nuomonę, teikti siūlymus. O kad tai būtų lengviau padaryti, norėčiau pasiūlyti tokį galimą variantą:

1 pusmetis. Jokių privilegijų. Visų kursų kariūnams atiduodama pagarba, prašoma leidimo užėti į aukštesniam kursui skirtą kambarį.

2 pusmetis. Kurso atstovai pradeda darbą Kariūnų taryboje. Pagarba atiduodama tik trečio ir ketvirto kurso kariūnams. Kareivinėse laisvu laiku galima vaikščioti su šlepetėmis.

3 pusmetis. Pagarba atiduodama tik kariūnams vadams. Į aukštesnio kurso kambarį leidžiama užėti trumpai atsiklausus. Kambaryje nedraudžiama kabinti neprovokuojamo turinio plakatų. Esant laisvų vietų, suteikiama teisė laikyti automobilį LKA teritorijoje. Laisvu laiku galima sportuoti vilkint nuosava sporto aprangą. Galimybė išeiti 2 kartus per savaitę iš LKA teritorijos iki 23.00 val.

4 pusmetis. Pagarba atiduodama tik kariūnams vadams. Į aukštesnio kurso kambarius leidžiama užėti po sutrumpinto prašymo, o išeiti – nepaprašius leidimo. Kambaryje nedraudžiama kabinti neprovokuojamo turinio plakatų. Esant laisvų vietų, suteikiama teisė laikyti automobilį LKA teritorijoje. Laisvu laiku galima sportuoti vilkint nuosava sporto aprangą. Galimybė 1 arba 2 kartus per mėnesį išeiti iš LKA teritorijos iki 7 val. ryto.

5–6 pusmečiai. Galima daryti mankštą vilkint savo sporto aprangą, kareivinėse laisvu laiku vaikščioti dėvint laisvalaikio drabužius, į ketvirto kurso ir vadų kambarius užėti pasibeldus, laikantis bendrųjų mandagumo taisyklių. Pagarba atiduodama tik raportuojant arba prisistatant prieš rikiuotę. Leidžiama savarankiškai planuoti saviruošą ir sėdėti ant lovos, laikyti savo automobilį LKA teritorijoje, atlikti su tarnybos reikalais susijusius darbus po vidurnakčio, darbo dienomis išvykti iš LKA teritorijos iki 7 val. ryto.

7–8 pusmečiai. Galima savarankiškai daryti mankštą vilkint savo sporto aprangą. Kareivinėse leidžiama vaikščioti vilkint laisvalaikio drabužiais, individualiai planuoti saviruošą ir gulėti lovoje, laikyti automobilį LKA teritorijoje, atlikti su tarnybos reikalais susijusius darbus po vidurnakčio, darbo dienomis išvykti iš LKA teritorijos iki 7 val. ryto.

Dar kartą noriu pabrėžti, kad privilegijos neturėtų būti suteikiamos automatiškai perėjus į aukštesnį kursą. Tik pagarbos atidavimo, lankymosi kariūnų gyvenamosiose patalpose taisyklės galėtų būti visiems vienodos, o kiti kurso privalumai būtų įgyjami tik įvykdžius nustatytus reikalavimus. Į ką atsižvelgiant turėtų būti skiriama viena ar kita privilegija – diskutuotinas klausimas, tačiau pagrindiniai kriterijai galėtų būti pažangumas, drausmingumas, įvairių nuopelnų, laimėjimų ir atliktų darbų įvertinimas.

Galbūt kai kam šis pasiūlytas variantas pasirodys „nesąmonė“. Tačiau čia tik principinis pavyzdys, kaip galėtų atrodyti tarpusavio santykių ir privilegijų sistema. Norint sukurti gerą ir veiksmingą sistemą, reikia išsamesnės diskusijos ir konstruktyvių pasiūlymų. Tikiuosi, kad jų atsiras ir pamažu tokią sistemą bus galima įgyvendinti Kariūnų batalione. Šia linkme jau „judama“ ir, matyt, netrukus galėsime pateikti svarstyti galutinį projektą.

Studijų ir tarnybos sąveika

Krn. Erlandas KASPERAVIČIUS

Šių metų sausio pabaigoje buvo surengtas seminaras „Kariūnų vadovavimo įgūdžių tobulinimo būdai ir problemos“. Panašūs renginiai vyksta jau ne pirmą kartą, todėl, kaip ir kiekvienais metais, buvo tikimasi rezultatų, kurie galėtų daryti įtaką kariūnų studijoms, tarnybai ir asmenybės (lyderio) raidai. Seminare dalyvavo Akademijos vadovybė, dėstytojai, IV ir III kurso kariūnai vadai. Jo tikslas buvo išanalizuoti situaciją ir Akademijos viršininkui pateikti siūlymus, kaip būtų galima patobulinti kariūnų studijų ir tarnybos motyvaciją, aptarti, kaip dabartinė studijų ir tarnybos sistema padeda ar gali padėti išlaisvinti kariūnų iniciatyvą, ugdyti atsakomybę, stiprinti drausmę.

Nenuostabu, kad šis seminaras turėjo vykti ne kaip monologas, o kaip konstruktyvus dalyvių dialogas, nes, atlikdami užduotis ar dalyvaudami kitoje veikloje, dažniausiai pasigendame informacijos, kuri neretai lemia darbo sėkmę. O to, t. y. gerai atlikti užduotis, ir reikalaujama iš kariūnų. Vado ugdymo sekcijos pastangomis surengtas seminaras kariūnams turėjo suteikti progą pakalbėti apie savo problemas ir pateikti pasiūlymų, kurie vienaip ar kitaip galėtų prisidėti gerinant mokymo ir tarnybos kokybę. Trys darbo grupės diskutavo apie kariūnų studijų ir tarnybos sąveiką, lyderio

Krn. E. Kasperavičius (kairėje) ir krn. J. Svirušis išvykos po kariuomenės dalinius metu

asmenybės praktinio ugdymo ypatumus. Kiekvienoje grupėje buvo po 2 pranešėjus: mjr. G. Jakštys ir krn. E. Kasperavičius, kpt. D. Litvinas ir krn. K. Bogdanas, mjr. S. Zakaras ir krn. T. Šyvokas, kurie, priešingai nei dauguma galėtų įsivaizduoti, atsидūrė vienoje „barikadų“ pusėje. Džiugu pripažinti, jog susitikimo dalyviai jau yra pasiekę tokį brandos lygį, kuris rodo, kad kariūnai, karininkai ir dėstytojai nepriklauso skirtingoms stovykloms, t. y. nori daugiau kalbėtis aktualiomis Akademijai temomis.

Šis straipsnis parengtas pranešimo, skaityto minėtame seminare, pagrindu. Daug dirbta, kad kariūnai turėtų visas sąlygas mokytis ir kartu būtų skatinama jų sportinė, socialinė ir

kita veikla. Šių pastangų rezultatas – kariūnai pradėti rengti pagal visiškai kitaip sudarytą programą, kas iš esmės pakeitė jų karinį rengimą.

Nuo 2007 m. kariūnų studijos buvo suskaldytos į keturis etapus. Pirmąjį etapą sudaro nuolatinės studijos. Jos vyksta, kaip ir anksčiau, pagal patvirtintą grafiką. Tačiau dabar – I–VII semestrą. Iki 2007 m. kariūnai klausė paskaitų ir studijavo karybos dalykus visus 4 metus, net ir VIII semestrą. Bet naujojoje studijų programoje nei valandų, nei kreditų skaičius nepasikeitė, nors VIII semestrą akademinį dalykų jau nebesimokoma.

Antrasis etapas – karinis rengimas. Šios studijos dažniausiai vyksta tik kartą per

savaitę po pietų ir trunka po 2 akademines valandas. Kariūnų manymu, ši tvarka gali turėti neigiamos įtakos jų žinių kokybei. Pratybos vyksta tokiu laiku, kai kariūnai dėl tam tikrų fiziologinių žmogaus savybių prasčiausiai išsivina mokomąją medžiagą. Taip pat jie pažymi, kad tarp jų susidaro per dideli tarpai. Pirmo kurso kariūnams numatyta vadinamoji karinė savaitė, per kurią stengiamasi išmokyti daug skirtingų karybos dalykų. Tačiau, kaip patys teigia, tai neduoda praktinės naudos, nes, sėdėdami vienoje paskaitoje, jie galvoja apie kitą, per kurią turės laikyti kontrolinį testą. Todėl tokia savaitė skirta tik trumpalaikiai atminčiai lavinti, nes, jei pasibaigus, kariūnai ne visada gali pakartoti ką buvo išmokę anksčiau. Taigi bet koku atveju kariūnai nėra patenkinti, tačiau nieko neskuba teisti, tik siūlo šios savaitės „neperkrauti“ karybos dalykų, kad nebūtų

vien sausa teorija, kuri be praktikos yra bevaisė. Jei įmanoma, geriau neskaidyti šių paskaitų po vieną kas savaitę, o visas surengti per tam tikrą perpus trumpesnį laikotarpį.

Trečiasis etapas skirtas IV kurso kariūnams, kurie VII semestrą, iškart po specialybės praktikos, galės rašyti baigiamąjį bakalaurų darbą, numatomą ginti sausio mėnesį. Taip pat, kaip ir pagal senąją programą, bus studijuojama keletas specialybės dalykų, kurie bakalaurui suteiks reikiamus kreditus. Šiame etape kariūnai dar labiau atitols nuo savo profesijos dalykų. Tačiau per kitą, ketvirtą, etapą (VIII semestrą) turės galimybę studijuoti karybos dalykus paskaitų-pratybų metodu: instruktoriai vieną arba kelias savaites skaitys paskaitas auditorijose, po to bus rengiamos lauko pratybos, kuriose kariūnai sieks savo žinias įtvirtinti praktiškai. Dauguma dėl to gerokai nerimauja, nes praktika pirmame

ir antrame kurse parodė, kad karinės savaitės metu kariūnai patiria daug streso, su kuriuo ne visi geba susidoroti, todėl gauna nemažai neigiamų įverčių.

Nors į Akademiją studijuoti priimti jaunuoliai jau turi tam tikrą savo gyvenimo, studijų ir tarnybos sampratą, tačiau ji nėra tokia tvirta, kad neįmanoma būtų jos pakeisti. Dauguma iš pradžių tikisi „kariauti“, tačiau greitai suvokia, jog čia pirmiausia įgys visapusi, visavertį išsilavinimą ir labai retai bus išbandyti „karo“ sąlygomis. Ilgainiui kariūnų požiūris į studijas keičiasi. Tai priklauso nuo mokomųjų dalykų sudėtingumo, skolų skaičiaus, dėstytojų ir instruktorių kompetencijos ir kt. Pagrindiniai motyvai gali ir nepakisti, tačiau dėl minėtų veiksnių požiūris į vieną ar kitą mokomąjį dalyką pasidaro kitoks.

Taigi, kas yra kariūnai? Studentai ar kariai? Nėra vieno at-

Kariūnų vadų diskusija praktiniame seminare

Kariūnai vadai su Vado ugdymo sekcijos viršininku kpt. R. Endrijaičiu

sakymo, nes, kaip praktika rodo, akademių studijų dėstytojai linkę kariūnus laikyti studentais, kas visiškai suprantama, o kariniai instruktoriai – kariais, be abejo, kuo aukštesnio kurso, tuo brandesniais. Taigi, tapatin-ti kariūnus su studentais nėra

tikslu, nes pastarieji nedėvi uniformų, neturi tarnybinių pareigų ir kt. Tačiau į juos žiūrėti plačiau – ne tik kaip į karius – neleidžia stereotipai, pavyzdžiui, požiūris, kad kariui biblioteka, knygos nereikalingos. Todėl atėję laikas juos laužyti ir suvok-

Atokvėpis tarp pratybų poligone

ti karį ne tik kaip gynėją, bet ir kaip švietėją.

Visi žino, norint tapti kariūnu, būtina turėti ne tik žinių, bet ir įgūdžių. Studijos Akademijoje – taip pat savotiška tarnyba, bet dėl šios institucijos ypatumų požiūris į ją nevienareikšmis. Tai tikriausiai geriausiai mato tik kariūnai. Dėstytojų ir karininkų nuomonė šiuo klausimu labai skiriasi. Nėra ir tikriausiai niekada nebus bendro požiūrio, kad Karo akademijoje studijuojantys kariūnai tarnauja, t. y. atlieka tam tikras pareigas, ir kartu mokosi, kaip tai tinkamai daryti. Todėl neretai jie nukenčia ne dėl to, kad kažko neatliko, o kad nebuvo to išmokyti. Tačiau buvo nubaus-ti ir nemokyti. Kartais tarnyba suvokiama kaip bereikšmė, o išskirtiniais atvejais – net kaip žalinga, trukdanti rimtai studijuoti. Todėl toks požiūris panašėja į minėtus stereotipus. Tie, kurie galvoja, kad studijos Akademijoje-„universitete“ yra tai, ko jiems reikia, mano, jog tarnyba nebūtina, tik atima nemažai laiko, kurį būtų galima skirti mokslui, ir neleidžia gilintis į mokomuosius dalykus. O kariūnai, kurie atėjo „kariauti“, samprotauja, kad akademinis mokslas, tiksliau, vienas ar kitas mokomasis dalykas, neduoda praktinės naudos jų, kaip karių, tarnybai. Dėl to, kariūnų nuomone, būtina teoriją labiau sieti su praktika išnaudojant Akademijos materialinę bazę, pvz.: pradėti skelbti aliarmą, nustatyti aukštesnį budrumo lygį, taktines situacijas modeliuoti didesniuose žemėlapiuose, dažniau lyginti įvairių šalių ginkluotės naujoves ir kt.

Garbingas elgesys studijuojant

Krn. Arūnas ČERNIAUSKAS

Vasario 11 d. Akademijoje vyko Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų konferencija „Garbingas elgesys studijų procese“, kurios metu buvo siekiama skleisti garbingo ir etiško elgesio idėjas, parodyti kritišką studentų požiūrį į nesąžiningumą.

Svarbiausia, mano manymu, tai, kad apie naudojimąsi įvairiomis neleistinomis pagalbėmis priemonėmis pradama vis daugiau kalbėti, stengiamasi į diskusijas įtraukti tiek studentus, tiek dėstytojus, labiau išryškinti problemas, o ne jų padarinius. Kuo daugiau žmonių apie tai kalbės, tuo galbūt dar daugiau jų sudominsime, tuo įvairesnių šios problemos sprendimo būdų bus pasiūlyta. Nes kol kas, kol dauguma studentų yra nesąžiningi, jų išspręsti nesame pajėgūs.

Vilniaus universiteto studentų atstovybės narys Andrius Paurys, konferencijoje pristatęs pranešimą, minėjo, kad šioje aukštojoje mokykloje buvo surengta akcija prieš nusirašinėjimą. Savanoriai studentai ėjo į egzaminus vilkėdami marškinėliais su įvairiais agitaciniais užrašais, skatinančiais nenusirašinėti: „Nenusirašinėk“, „Aš tave matau“ ir t. t. Pasak pranešėjo, iniciatyva nesulaukė studentų pritarimo ir baigėsi vos ne linčo teismu.

Remiantis konferencijos metu pristatytų apklausų rezultatais, matyti, kad įvairūs plakatai, reklama, agitacija nelabai veikia studentus, tad įsitikinta, kad minėtos akcijos yra ne tokios veiksmingos,

Vienas iš konferencijos vedėjų krn. A. Sinevičius

Konferencijos pertraukos metu pokalbis su VGTU rektoriumi prof. habil. dr. R. Ginevičiumi ir Akademijos prorektoriumi doc. dr. V. Rakučiu

kaip tikėtasi. Norint akivaizdžių rezultatų, reikia imtis kitokios taktikos: visų pirma išsiaiškinti, kokios priežastys verčia studentus nesąžiningai elgtis, ir tada stengtis jas pašalinti.

Rektorių konferencijos prezidentas prof. habil. dr. Romualdas Ginevičius įvardijo kelias pagrindines priežastis. Studentai turi mokėti už brangias studijas, pragyvenimą, maistą. Ne visos šeimos pajėgios išlaikyti vieną ar kelis studijuojančius vaikus, todėl studentai priversti kartu dirbti ir mokytis. Žinoma, dėl nuolatinio darbo krūvio, laiko stokos ir nuovargio nukenčia mokslai, nes informacijos per paskaitas pateikiama nemažai, o tada imamas kraštutinių priemonių (nusirašoma, plagijuojama). Bet studentai nori kokybiško išsilavinimo ir darbdavių, kurių ieškos po studijų, vertinamo diplomo. Visų šių norų suderinti neįmanoma. Arba tu mokaisi, arba dirbi. Ne-

gali turėti visko iškart ir dar reikalauti, kad tavo išsilavinimą gerbtų. Studentai, kurie nenori būti vidutiniškai, turi stengtis siekti įgyti daugiau žinių, kurių reikės ateityje. Dauguma tai supranta tik tada, kai susiduria su problema: kai darbe atlikdami užduotį nežino, kaip elgtis, naudotis esama technika, ką daryti su informacija, personalu. Juk nepasakysi, kad kuriam nors egzaminui nesirengi, nuosekliai nesimokei...

Renginio metu buvo pristatyti įvairūs mokymo institucijų garbės ir etikos kodeksai. JAV oro pajėgų karo akademijos absolventė vyr. lt. Ieva Kuzminaitė supažindino su šios akademijos garbės kodeksu, kalbėjo apie požiūrį į nesąžiningas studijas ir tikrai sudomino konferencijos dalyvius. Poreikis kurti garbės kodeksus rodo, jog bandoma aprašyti, kokius žmones norėtume šalia savęs matyti, kokių bruožų jie turėtų turėti, kad,

pavyzdžiui, būsimas vadas būtų tikras, jog kolega, esantis šalia, nepabėgs iš mūšio lauko, jo neišduos. Mes taip pat aprašome vertybes, kurių siekiame patys. Ambicingai asmenybei, kuri nori daug ko gyvenime pasiekti, nepakanka būti eiliniu vidutinioku ir, užuot perėmus žinias iš autoritetingų dėstytojų, nusirašyti, apgauti, „praslysti“. Tokiam žmogui reikia stengtis, dirbti ir tobulėti. Šiomis ir kitomis mintimis dalijosi pranešėja.

Renginio dalyviai ir pranešėjai sveikino iniciatyvą organizuoti konferenciją studijų dalyvių elgesio tematika ir tikėjosi, kad ji atkreips studentų ir dėstytojų dėmesį į iškeltas problemas, su kuriomis jiems tenka susidurti. Kariūnų garbės teismo iniciatyva įvykusi konferencija nebus paskutinis žingsnis šioje srityje. Ir toliau bus stengiamasi kuo daugiau kalbėti apie garbingą elgesį studijuojant, ugdyti atitinkamas nuostatas.

Krn. A. Čiuberkis (kairėje) ir Kariūnų bataliono vado pavaduotojas krn. A. Dilda apžiūri K. Dijoko fotografijų parodą „Kai majorai dar buvo kariūnai“

Mano svajonių AKADEMIJA

Krn. Irina LYSIONOK

Žinote, ekonominė krizė ar pinigų trūkumas man netrukdo svajoti. O apie žmones, sakančius, kad nėra lėšų, todėl nieko negalima daryti, manau, jog toks atsakymas – nieko nemąsttančio, primityvaus vartotojo, nes ir be pinigų kuriamos vertybės, elgesio normos, kaupiamos žinios. Visa tai nematerialu, tačiau ilgainiui turi susiformuoti, tapti reikšminga. Todėl Akademija, t. y. mes, privalome padėti šį procesą paspartinti.

Svajuju apie dvasiškai stiprią Akademią. Apie žmonių, kurie čia atsidūrė ne dėl to, kad praptę darbo valandas arba jog jiems reikia pinigų, daugybės priedų, bendruomenę. Trokštu, kad šie žmonės, sudarantys mūsų Akademijos šeimą, iš tikrųjų norėtų ką nors sukurti... Kaip kad tėvai nori, jog vaikai juos pranoktų, taip ir darbuotojai turi norėti atiduoti visas jėgas, visas žinias, kad mes taptume geresni. Kad juos pranoktume!

Tai nebus įmanoma, jei kirsis mūsų visų tikslai. Siekti galutinio rezultato negalime po vieną. Reikia bendradarbiauti, klausytis kito, išsiklausyti... Be tarpusavio supratimo nepavyks iš tikrųjų įvykdyti savo misijos. Mes norime tapti karininkais. Norime tarnauti Lietuvai. Norime gauti kuo daugiau ir paskui atiduoti viską, ką įgijome, savo šaliai.

Reikia labai norėti dirbti, o aplink turi būti žmonės, kurie nestokoja pasiryžimo ir kom-

petencijos vesti mus šiuo gyvenimo keliu. Akademijoje šalia neturime tėvų, kurie mus palaikytų, mokytų. Tačiau turime dėstytojų, instruktorių, mokslo ir kitų sričių darbuotojų. Daug entuziastų, suburtų į vieną vietą, vienam tikslui pasiekti. Kaip judėti viena kryptimi link to tikslo? Kaip judėti, kai tiek daug žmonių siūlo skirtingus kelius?

Svarbu parodyti visiems tą pagrindinį kelią. Pranešti visiems, ko mes siekiame. Galbūt tada bus lengviau? Tada, kai žmonės supras, kokį reikšmingą vaidmenį jie vaidina mūsų gyvenime. Kai jie pasijus svarbūs, tada ir įdės visą savo širdį, visą save į kasdienį darbą ir nuoširdžiai norės padėti. Todėl jų pastangos neliks be atsako. Mes prisidėsime. Visu greičiu judėsime pirmyn vedami šių žmonių, kurie žino, ką ir kodėl daro. Tada daugiau atsiras tarpusavio

pagarbos, dėmesio, noro veikti, laimėjimo džiaugsmo ir nušvis vilties kupina ateitis.

Gal pasirodysiu naivi, bet tikrai noriu, kad mūsų Akademijos bendruomenė, žmonės, gautų tai, ko nusipelno. Kad nebūtų iškeliami tie, kurie tupėjo šešėlyje, arba tie, kurie per daug stengėsi suspindėti dirbtine šviesa. Jei nuoširdžiai atliekamos pareigos, asmuo turi gerų ketinimų, tada jam neturi būti uždaromos durys. Reikia pastebėti tuos pavienius žmones. Jų akys turi spindėti, žvilgsnis būti ryžtingas, darbai byloti apie žinias. O kaip atskirti tuos pelus nuo tikrų grūdų? Juk atranka nesibaigia įstojus į Akademiją. Ji tęsiasi visą gyvenimą, tačiau išlieka stipriausi. Bet, mano manymu, turi išlikti ne tie, kurie tiesiog prisitaiko, o tie, kurie stengiasi veikti ir kyla auštyn vedami savo idėjų ir svajonių, uždegančių žmones, skatinan-

čių sekti paskui. Ir Akademija turi padėti kuriant tokią asmenybę. Nes, norint išugdyti karininką, iš pradžių reikia išauklėti gerą, dorą žmogų...

Čia tiesiog aprašiau savo mintis, kaip turėtų būti, kaip GALI būti. Gal dauguma pavadins mano idėjas utopinėmis aiškindami, kad žmogus, kaip Saulė ar Žemė, sukasi apie savo ašį, daugiausia rūpinasi tik savimi. Ir apskritai – kad sunku sukurti tokią šiltą aplinką. Tokiems skeptikams sakau, jog mums galva duota, kad mąstytytume, o rankos – kad dirbtume. Taigi negalima užmušti žmogaus svajonės, net nepabandžius jos įgyvendinti. Galima iš pradžių apmąstyti, ko siekti, tada pradėti žengti pirmuosius žingsnius. O paskui jau ir visas pasaulis ima TAU padėti įgyvendinti TAVO viziją, kuri tampa MŪSŲ visų vizija. Nereikia kurti kažkokio naujo stebuklo. Gerų žmonių yra. Ir nemažai. Tereikia juos nukreipti tinkama linkme, o tada jau ir Akademijoje mūsų bendruomenės dėka sukursime tinkamą aplinką būsimiems karininkams, pasiryžusiems atiduoti visą save kitiems žmonėms, ugdyti.

*Nuotraukos iš
krn. I. Lysionok
albumo*

Ši kartą kalbiname ltn. Edgarą Varnelį, jauną karininką, baigusį Vest Pointo (West Point) karo akademiją. Jo paprašėme pasidalyti savo įspūdžiais ir mintimis apie tai, kokių jausmų apimtas jis paliko Lietuvą ir išvyko mokytis svetur, su kokiais iššūkiais susidūrė studijuodamas, kokių žinių, įgūdžių įgijo ir kokių jam reikia dabar, ko norėtų palinkėti šiandienams kariūnams.

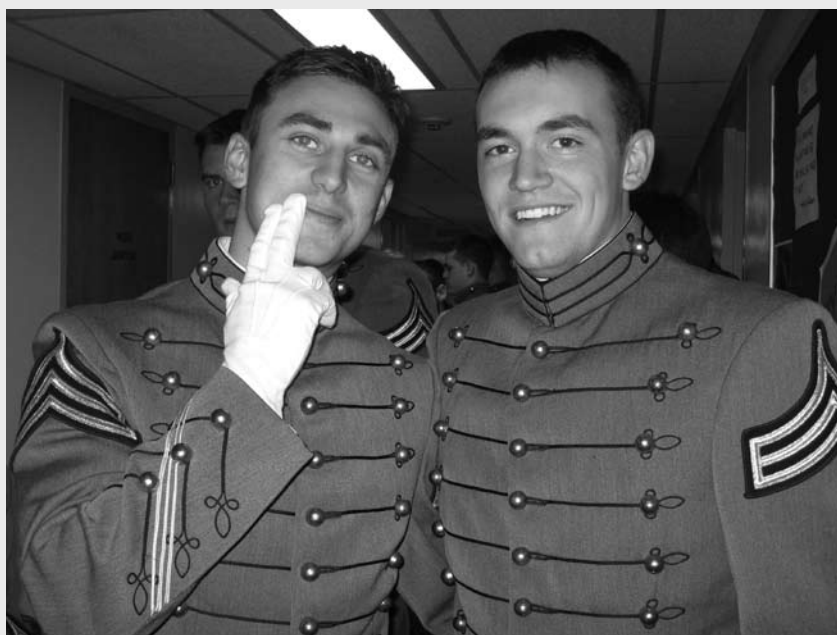
Nuotraukos iš E. Varnelio ir www.armytimes.com archyvu.

Lyderystės įgūdžių negali būti per mažai

Šiek tiek papasakokite apie save, šeimą, mokyklą, kuri jus išaugino, išauklėjo Vest Pointo absolventą. Kas turėjo įtakos renkantis karininko profesiją, kada kilo mintis stoti į užsienio karo akademiją, kaip pavyko tai padaryti?

Gimiau 1985 metų gruodžio 26 dieną Vilniuje. 2005 metais baigiau Vilniaus licėjų ir iškart pradėjau studijuoti JAV – Vest Pointo karo akademijoje. Šeimoje nėra ir, kiek žinau, niekada nebuvo karinių profesijų atstovų, neminint tų, kurie privalomai tarnavo Sovietų Sąjungos kariuomenėje. Atkreipiau dėmesį į karininko profesiją tada, kai pradėjau daugiau mąstyti apie savo ateitį. Visada norėjau protiškaite intensyvios veiklos, tačiau patiko ir fiziškai aktyvūs darbai. Maniau, kad būtent karininko profesija yra šių veiklų sintezė ir labiausiai tinka mano siekiams įgyvendinti.

Kaip jau minėjau, noras stoti į kurią nors karo akademiją kilo tada, kai svarsčiau įvairius savo ateities variantus. Kada konkrečiai tai įvyko, tiksliai negaliu pasakyti, matyt, dešimtoje ar vienuoliktoje klasėje. Kelias, kurį teko nueiti nusprendus ten

Kadetas E. Varnelis (kairėje) su bendrakursiu

stoti, manau, labai nesiskiria nuo bet kurio kito jaunuolio, pasiryžusio tapti karininku, kelio. Iš pradžių išsiaiškinau keliamus reikalavimus ir apsvarsčiau, ar sugebėsiu juos įvykdyti. Na, o dvyliktoje klasėje užsiregistravau dalyvauti dviejų dienų atrankoje norintiems studijuoti JAV karo akademijose, kuri buvo surengta šiek tiek anksčiau nei stojantiems į Lietuvos karo akademiją. Ją įveikęs, turėjau pereiti medicininę patikrą, išlaikyti SAT (*Scholastic Assessment Test*) ir TOEFL (*Test of English as a*

Foreign Language) testus. Po to laukė fizinio pasirengimo testas ir keli pokalbiai JAV ambasadoje. Įveikęs visus šiuos išbandymus pateikiau prašymus priimti studijuoti trims JAV karo akademijoms (Sausumos pajėgų, Oro pajėgų ir Pakrančių apsaugos) ir po mėnesio sulaukiau teigiamo atsakymo iš Vest Pointo.

Kaip vyksta atranka į šią JAV karo akademiją?

Atranka į Vest Pointo karo akademiją, taip pat į kitas JAV karo akademijas, vyksta panašiu principu kaip ir atrenkant į Lietu-

vos karo akademiją. Visi kandidatai turi išlaikyti fizinio pasirengimo testus, pereiti medicininę patikrą ir gerai išlaikyti brandos egzaminus. Dar vienas reikalavimas – turėti aukšto valstybės pareigūno, dažniausiai vieno iš JAV senatorių, kurių iš viso šalyje yra tik 100, teikimą. Tačiau ir čia numatyta išimčių: kandidatui to nereikia, jei bent vienas jo šeimos narys yra akademijos, į kurią stojama, auklėtinis (alumnas).

Ką galite papasakoti apie studijas ir pratybas? Kiek kartų per metus vykstama į šaudyklą?

Vest Pointo karo akademijos karinės pratybos vyksta vasarą. Kitu laiku jos taip pat retkarčiais rengiamos, tačiau būna trumpos ir per daug nesureikšminamos. Taip padaryta dėl to, kad kadetai mokslo metais galėtų visą savo dėmesį skirti tik akademinėms studijoms. Taigi iš viso tenka dalyvauti ketveriose vasaros pratybose. Pirmąją vasarą vyksta bazinis kario kursas, antrąją – individualių kario

įgūdžių tobulinimo kursas, na, o trečiąją ir ketvirtąją – kadetai vyksta į įvairius JAV sausumos kariuomenės kursus, taip pat atlieka praktiką daliniuose. Ši mano nurodyta seka nuolat keičiama pagal poreikius.

Į šaudyklą kadetai vyksta ketletą kartų per metus. Apskritai akademijos politika – per daug nesureikšminti karybos įgūdžių, nes visko, ko tikrai gali prireikti, jaunas leitenantas išmoks dalinyje ir tam tikruose specializuotuose kursuose. Tad akademijos vadovybė, suprasdama, kad turi puikias sąlygas ir daug laiko kariams visapusiškai ugdyti, ypatingą dėmesį skiria kadetų charakteriui ir vadovavimo įgūdžiams tobulinti. Juk karybos įgūdžių įgyjama gana greitai, o žmogaus būdo keitimas yra ilgas ir daug bendrų pastangų reikalaujantis procesas. Dėl to ir šaudyklą dažnai lieka nenaudojama... Tai galiu pasakyti remdamasis savo patirtimi. Aš pats buvau akademijos situa-

cinio šaudymo komandos narys, todėl šaudydavau 4–6 dienas per savaitę.

Kaip minėjau, paprastai praktinės karybos studijos paliekamos vasarai, o akademinės vyksta du semestrus, kaip bet kuriame kitame universitete. Paskaita trunka 55 minutes. Pertrauka tarp paskaitų iš pradžių buvo 10, vėliau – 15 minučių. Kiekvienas kadetas turi individualų paskaitų tvarkaraštį, tad jo paskaitų skaičius per dieną būna įvairus. Kartą ar du per semestrą pratybos vyksta šeštadieniais.

Fizinio pasirengimo normatyvai tokie pat kaip Lietuvos kariuomenėje. Vest Pointo karo akademijoje yra dar vienas papildomas fizinis testas, kurį kadetai per visą studijų laikotarpį laiko du kartus. Tai fizinio pasirengimo patikrinimas kliūčių ruože, kurį, norint gauti gerą pažymį, reikia įveikti maždaug per 3 minutes. Šis fizinis testas yra vienas sunkiausių, kokį man yra tekę laikyti.

Vest Pointo karo akademijos kadetų rikiuotė

Kadetų choras

Kokio dydžio yra vidutinė stipendija? Nuo ko priklauso jos dydis?

Visų kursų kadetų stipendija vienoda – 800 dolerių per mėnesį. Tačiau tik ketvirtakursiai ją gauna visą, nes studijų pradžioje visiems kadetams akademija suteikia paskolą, kad jie galėtų nusipirkti uniformas ir kitus reikiamus daiktus. Per keletą metų ši paskola gražinama mokant tam tikrą stipendijos dalį, ir tik gražinę paskolą ketvirtakursiai, kaip minėjau, gauna visą jiems priklausančią sumą.

Iš Lietuvos atvykę studijuoti kariūnai visus ketverius metus kas mėnesį gaudavo iki 900 Lt siekiančią stipendiją (ji keitėsi, todėl tikslią sumą nurodyti sunku). Taip pat valstybė apmokėjo jų kelionės išlaidas.

Dabar Vest Pointo karo akademijoje, antrame kurse, mokosi vienas lietuvis. Kiek jų studijuoja kitose JAV karo akademijose, tikslių duomenų neturiu.

Kiek Vest Pointe mokosi merginų? Ar jos su vaikiniais sutaria?

Akademijoje studijuoja apie 20% merginų. Jų ir vaikinių vertinimo kriterijai ir keliami reikalavimai niekuo nesiskiria, išskyrus fizinius normatyvus. Konfliktų tarp merginų ir vaikinių buvo maždaug tiek pat kiek tik tarp vaikinių arba tik tarp merginų. Apskritai nėra jokių tam priešasčių, kadangi merginos viską iš esmės gali atlikti lygiai taip pat gerai kaip ir vaikinai.

Kokia yra Vest Pointo kadetų vadovavimo sistema (struktūra), jos privalumai ir problemos? Kada kadetai skiriami į pareigas? Ar prieš tai atliekama atranka? Kokiais kriterijais vadovaujamosi skiriamieji kadetų vadų pareigas?

Pirmo kurso kadetai akademijoje atlieka eilinių karių vaidmenį, antro – grandies vadų, tačiau tai reiškia, jog jie prižiūri vieną arba du pirmakursius, kuriems ir vadovauja. Trečiakur-

siai eina visų kadetų brigados lygių įvairias seržantų pareigas – nuo skyriaus vadų iki bataliono puskarininkių. Na, o ketvirtakursiai skiriami į karininkų pareigas – būrių vadų, kuopos vadų, štabo karininkų ir kitas.

Tokia vadovavimo sistema gera dėl to, kad per ketverius metus kadetui leidžiama pabūti visų grandžių vadovaujamose pozicijose ir suprasti, kaip jos veikia bendroje sistemoje. Dar vienas privalumas yra tai, kad to paties kurso kadetai gali būti vieni kitiems pavaldūs. Taip išmokstama profesionaliai įvairiu lygiu bendrauti. Du kadetai gali būti geriausi draugai, tačiau jei vienas jų, einantis aukštesnes pareigas, skiria kitam užduotį, niekada nekyla jokių nesklaidumų ar nesutarimų. Visi išmoks-ta atskirti asmeninius ir darbo santykius, supranta, kad jei žmonės profesionalai, tarnybai privatūs santykiai netrukdo.

Kaip jau minėjau, kadetai pareigas pradeda eiti jau antra-

me kurse. Į daugumą jų atrankos nėra. Į pareigas kadetus skiria kuopos taktikos karininkai: kiekvienas jų turi savo sistemą ir kriterijus. Mano kuopos taktikos karininkas kadetus skirdavo į tas pareigas, kurių jie tinkamai atlikti nemokėdavo, pavyzdžiui, nesugebantį vadovauti ar planuoti ketvirtakursį – į būrio vado pareigas, kad šis pagaliau išmoktų tai daryti. Juk akademija ir skirta tam, kad visi mokytųsi iš savo ir kitų klaidų ir jų nedarytų vėliau, jau tarnaudami kariniuose daliniuose.

Atranka į pareigas atliekama tik tada, jei kadetai nori eiti bataliono lygio ar aukštesnes pareigas. Tada vertinami jų akademiniai rezultatai, fizinis pasirėngimas, karybos žinios. Be to, rengiamas individualus pokalbis.

Ką galima pasakyti apie privilegijas? Pirmo kurso kadetai jų neturi. Jiems draudžiama kalbėtis, laisvai vaikščioti po teritoriją, išvykti už akademijos ribų ir t. t. Antrakursiai jau gali elgtis laisviau, trečiakursiai – dėvėti civilinius drabužius vakarais, gerti alkoholinius gėrimus akademijos teritorijoje esančiuose baruose, ketvirto kurso kadetai – išvykti iš akademijos laisvu laiku ir visais savaitgaliais (grįžti reikia tik į paskaitas, tarnybas ir nakvoti).

Noriu atkreipti KARIŪNO skaitytojų, ypač kariūnų, dėmesį į tai, kad Vest Pointo kadetų santykiai yra geri. Tam tikra riba yra tik tarp pirmo ir kitų likusių kursų. Antrakursiai, trečiakursiai ir ketvirtakursiai tarpusavyje bendrauja nesivaržydami, kaip draugai, tačiau su pirmu kursu – tik formaliai. Žinoma, kaip anksčiau esu minė-

jęs, visi kadetai skiria profesinius santykius: nors antrakursis ir draugauja su ketvirtakursiu, pastarojo nurodymai visada bus nepriekaištingai vykdomi.

Garbės kodeksas kadetų gyvenime labai reikšmingas, nes jam turi didelę įtaką. Jis priverčia kadetus atsakyti už kiekvieną savo poelgį – sustoti ir pagalvoti prieš ką nors darant. Taip išmokstama ne tik nemeluoti, neapgaudinėti, nevogti, bet ir suprasti, numatyti kiekvieno veiksmo padarinius. Nemanau, kad garbės kodeksas gali pakeisti kadetų moralę ar išmokyti etiško elgesio. Tai daroma akademijoje per etinio ir moralinio ugdymo paskaitas. Tačiau garbės kodekse numatytų bausmių grėsmė priverčia juos gyventi pagal etikos ir moralės normas, kurių tikruosius privatumus kadetai, akademijos nuosekliai ugdyti ir auklėti, pradeda suprasti tik trečiame ar ketvirtame kurse.

Kaip konkrečiai veikia Vest Pointo karo akademijos garbės teismas išsamiau papasakoti negaliu, nes tuo specialiai nesi domėjau ir niekaip nebuvau su juo susijęs. Kiek žinau, jį sudaro visų kursų kadetų atstovai ir paskirti karininkai. Teismas renkamas atskirai kiekvienam individualiam atvejui, nes turi išlikti nešališkas, o tai užtikrinti akademijoje, kur beveik visi vieni kitus pažįsta, sunku.

Keletas žodžių apie kadetams taikomas nuobaudas ir apie tai, kaip jas atlieka prasi kaltusieji. Šios nuobaudos būna įvairios: šalinimas iš akademijos, perkėlimas į žemesnį kursą, privilegijų atėmimas ir t. t. Labiausiai paplitusi – žygiavimas savaitgaliais. Už tokį paprastą

prasižengimą kaip paskaitos praleidimas gresia iki 20 valandų žygiavimo. Labai veiksminga priemonė! Statistinių duomenų, kiek per metus pašalinama kadetų, negaliu pateikti. Turbūt tokių atvejų būna.

Kokius kariūno vado, kaip lyderio, bruožus, savybes išskirtumėte?

Viena svarbiausių vado savybių – teisingumas. Kiekvienas vadas turi nustatyti tam tikrus elgsenos standartus. Kaip šių standartų laikomasi, reikia vertinti nešališkai, kad juos pažeidę žmonės būtų teisingai nubausti. Toks vadas patikimas ir nuspėjamas, o tai gerai, nes visi žino, ką ir kaip bet kokiomis aplinkybėmis turi daryti. Taigi svarbiausia – išlikti visiškai nešališkam tiek kitų, tiek savo paties atžvilgiu.

Taip pat labai svarbu gebėti mokytis iš savo pavaldinių, neiškeliant savęs kaip lyderio, kuris viską ir visada geriau už juos žino. Reikia suprasti, kad dauguma karininko pavaldinių kariuomenėje tarnauja ilgiau už jį. Seržantai yra tikri karybos ekspertai. Nors jie ir negali vadui patarti planavimo klausimais, tačiau visada verta atsižvelgti į jų nuomonę, kai paliečiami taktikos ar kiti specifiniai karybos aspektai. Dauguma vadų tokį atsiklausimą pavaldinių nuomonės supranta kaip nusižeminimą ir pripažinimą, kad nesi vienos ar kitos srities ekspertas, tačiau vadui juk ir nereikia būti viso ko žinovui. Atvirkščiai, jis privalo žinoti, ką sugeba jo pavaldiniai, ir mokėti jų įgūdžius pritaikyti bendram tikslui pasiekti.

Itin svarbu išsiugdyti pasitikėjimą savo pavaldiniais.

Grįžtant prie ankstesnio pavyzdžio – vadui būtina atsižvelgti į pavaldinių patarimus. Juk karių padėtis priklauso nuo vadų sprendimų, todėl jų patarimai teikiami linkint tik gero. Žinoma, į juos pravartu žiūrėti kritiškai ir teisingai įvertinti, tačiau apskritai reikėtų pasitikėti. Tą patį galima pasakyti ir kalbant kitais su pavaldiniais susijusiais klausimais. Pasitikėjimas – vienas iš kertinių geros komandos bruožų.

Taip pat reikšmingas vadui paprastas bendravimas su pavaldiniais. Niekada negalima pamiršti, jog jie – tokie pat žmonės, kaip ir vadai, turintys savų rūpesčių, savų siekių ir t. t. Formalus bendravimas taip pat reikalingas, ir čia galima išvelgti tam tikrų „pliusų“. Tačiau reikėtų atminti, jog nuoširdus pokalbis su pavaldiniu kartais gali padaryti daugiau nei kitos formalios motyvavimo priemonės.

Ir dar viena svarbi savybė, kurią išskirčiau, – atsakomybė už savo veiksmus. Negalima neigti padarytų klaidų. Savo, kaip vado, klaidas svarbu pripažinti ir už jas atsakyti. Atsakomybė už savo veiksmus visada pavaldinių tinkamai įvertinama, o pats vadas įgyja daugiau pasitikėjimo.

Dabar pakalbėkime apie kadetų gyvenimą. Įdomiausios tradicijos, popietinė veikla, rinktinės, būreliai, fakultatyvai. Kaip dažnai kadetai išleidžiami į miestą? Kur ir kaip leidžia laisvalaikį (atostogas) iš Lietuvos atvykę jaunuoliai?

Dauguma tradicijų susijusios su JAV sausumos pajėgų ir laivyno karo akademijų futbolo rungtynėmis. Jos vyksta savait-

galį, prieš kurį skelbiama futbolo savaitė. Tuo metu kadetai degina didžiulę valtį – taip tarsi menkindami laivyno akademią. Tuo metu sukuriama be galo daug motyvacinių filmukų, drąsinančių Vest Pointo karo akademijos komandą.

Apskritai Vest Pointo karo akademija turi daug ir įdomių tradicijų, kai kurios jų uždraustos, bet vis dar praktikuojamos. Pavyzdžiui, vieno pirmakursių pulko, bataliono ar kuopos pagalvių mūšis su kito pulko, bataliono ar kuopos pirmakursiais. Nepakartojamas vaizdas, kai aikštėje pagalvėmis pliekiasi keli šimtai žmonių. Kita uždrausta tradicija – vadinamieji „gimtadienio“ vakarėliai, kai pirmakursiai pagauna aukštesnio kurso studentą ir surišę numeta duše. Žinoma, nepamirštama paleisti šalto arba karšto vandens... Kadetai, norintys aktyviai praleisti laiką, gali rinkis iš daugelio sporto komandų ir klubų. Jei neklystu, be sporto komandų, akademijoje veikia daugiau kaip 200 įvairių klubų ir būrelių. Gana platus pasirinkimas – nuo meninės veiklos iki branduolinės inžinerijos klausimus nagrinėjančių būrelių.

Nuo akademijos iki artimiausio didelio miesto – Niujorko – daugiau kaip valanda kelio. Į jį kadetai dažniausiai važiuoja visam savaitgaliui. Pirmakursiai tai gali padaryti vos vieną ar du kartus per semestrą, o aukštesnių kursų kadetai gauna kur kas daugiau laisvų savaitgalių. Ketvirtakursiams leidžiama išvykti kiekvieną savaitgalį.

JAV – didelė šalis, todėl dažnas kadetas į namus važiuodavo tiek pat retai kaip ir mes, lietu-

viai, – vos vieną ar du kartus per metus. Laisvas laikas dažniausiai buvo leidžiamas su draugais Niujorke. Kartais, per ypatingas JAV šventes, važiuodavome pas amerikiečius kadetus į namus. Per atostogas grįždavau namo, į Lietuvą, tačiau nepraleisdavau progos ir pakeliauti po JAV.

Kai baigėte Vest Pointo karo akademiją, kokie jausmai, mintys kilo atsiseivkinant su bendrakursiais, apie ką tuo metu svajojote? Kokia buvo tarnybos Lietuvos kariuomenėje pradžia, pirmieji išpūdžiai? Ar nesigailite, kad studijavote užsienyje?

Baigiant Vest Pointo karo akademiją netikėtai užplūdo stipri nostalgija. Nors ir norėjau kuo greičiau išvykti iš akademijos, be galo sunku buvo palikti draugus, su kuriais tiek daug visko išgyventa. Ne vienas nubraukėme ašarą, supratę, jog skiriamės ilgesniam laikui nei įprastos atostogos. Galiu užtikrintai pasakyti, kad šioje karo akademijoje įgyti draugai liks visam gyvenimui.

Grįžęs į Lietuvą buvau paskirtas Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ štabo Žvalgybos kuopos būrio vadu. Kadangi viskas Lietuvos kariuomenėje man buvo nauja ir neįprasta, tarnybos pradžia buvo gana įdomi. Tačiau turėjau laiko „įsivažiuoti“, ir viskas vyko sklandžiai. Įspūdžių, aišku, buvo, tačiau per daug apie tai nesiplėsiu.

Tikrai nesigailiu, kad studijavau Vest Pointe, vienoje prestižiškiausių pasaulyje karo akademijų. Prieš stodamas nesitikėjau, kad šios studijos turės tiek pranašumų. Žinoma, pir-

E. Varnelis su kurso draugais (2 eilėje 4-as iš dešinės)

miausiai puikiai išmokau anglų kalbą, susipažinau su kitos šalies kultūra, įgijau puikų išsilavinimą. Be viso to, užmezgiau be galo daug pažinčių, kurios neabejotinai pravers ateityje.

Kitas svarbus „plusas“ – akademijos auklėtinius (alumnus) vienijanti organizacija be galo stipri. Visi akademią baigę kadetai iš karto automatiškai į ją priimami ir gali naudotis visomis su tuo susijusiomis teisėmis. *Alumni* savo nariams viskuo padeda, kad ir kokios problemos iškiltų – nuo įdarbinimo, teisinių

reikalų iki apgyvendinimo.

Kitas svarbus dalykas – Vest Pointo karo akademija laikoma vienu geriausių pasaulio universitetų. Ji ne tik suteikia puikų akademinį išsilavinimą, bet ir parengia tikrus lyderius. 2009 metais Vest Pointo karo akademija tarptautinio žurnalo „Forbes“ buvo pripažinta geriausiu JAV universitetu. Pasaulinį pripažinimą pelnęs Harvardo universitetas šiame sąraše atsidūrė tik ketvirtoje vietoje. Taigi tokia jos šlovė skatina didžiutis, o ne gailėtis, kad studijavau būtent čia.

Kokių žinių ar įgūdžių Jums, kaip karininkui, šiuo metu labiausiai reikia? Ko palinkėtumėte, ką patartumėte LKA kariūnams ir tiems, kurie renngiasi studijuoti karybą?

Pirmiausia noriu pabrėžti, kad lyderystės įgūdžių tiek karininkui, tiek kariūnui visada reikės. Antra, visiems kariūnams palinkėčiau būti stipriems – tiek fiziškai, tiek dvasiškai. Ir drąsiai siekti savo svajonių. Nepamirškite – neįgyvendinamų svajonių nėra, yra tik rankas nuleidę žmonės!

Šaudymo varžybose

Valio, leitenantai!!!

SPORTAS

Akademijos kariūnai ir karininkai mėgsta aktyvų laisvalaikį, nuolat sportuoja, kad net ir sunkiausiose situacijose išliktų ramūs, tvirti, būtų sektinas pavyzdys savo kariams. Džiugina tai, kad jie yra pasiekę puikių rezultatų krašto apsaugos, Lietuvos aukštųjų mokyklų, Baltijos šalių studentų žaidynėse ir turnyruose. Patyrę Akademijos rinktinių treneriai išugdė ne vieną čempioną ir prizininką.

KARIŪNE, siekiant iš arčiau supažindinti žurnalo skaitytojus su populiariausiomis Akademijoje sporto šakomis, pradedamas spausdinti straipsnių apie LKA sporto rinktines ciklas. Šiame numeryje – kovinės savigynos ir karinės penkiakovės rinktinių laimėjimai ir ateities siekiai.

Penkiakovės rinktinės nariai pasirengę šaudymo rungčiai

Kovinės savigynos rinktinė (iš kairės): M. Lukošius, T. Gudavičius, M. Miliauskas, T. Pašukonis, A. Gasperavičius, treneris V. Kušelevič, A. Silvanovič, G. Panumis ir D. Milinskas

Tęsinys 34 p.

Mjr. R. Vasiliauskas įveikia kliūčių ruožą

Krn. G. Juršėnas (kairėje) ir kpt. V. Buivydas plaukimo takelyje su kliūtimis

Krn. P. Kančys (kairėje) ir kpt. V. Buivydas varžosi kliūčių ruože

Seniausi karybos pėdsakai Lietuvoje

Dr. Manvydas VITKŪNAS

Prieš daugmaž dvylika tūkstančių metų į dabartinės Lietuvos teritoriją atklydo pirmieji gyventojai – šiaurės elnių medžiotojai. Negausios jų bendruomenės klaidžiojo po tundrą ieškodamos laimikio, rinkdamos skurdokos to meto augmenijos teikiamas gėrybes. Tarp daiktų, kuriuos į mūsų žemę atsinešė pirmieji čia gyvenę žmonės, buvo ir medžioklės įrankių, kurie kartu atlikdavo ir ginklų funkcijas.

Baltiškasis laivinis kovos kirvis
III tūkst. pr. Kr. pab. –
II tūkst. pr. Kr. pr.

Vėliukuškių piliakalnis, Zarasų r.
Nuotraukos iš leidinio „Lietuvos istorijos
paminklai“. V., 1990

Ankstyvoji karyba buvo glaudžiai susijusi su medžioklės įgūdžiais – gebėjimu sekti, sėlinti, užpulti iš pasalų

Iliustracija iš: „La Vie privée des Hommes“. Paris, Hachette Jeunesse, 1982

Karybos pradžia – medžioklė

Akmens amžių archeologai skirsto į trumpesnius laikotarpius: paleolitą, mezolitą ir neolitą. Paleolito laikotarpiu (XI–IX tūkstantmetis pr. Kr.) Lietuvos teritorijoje klajojo skirtingos kilmės medžiotojų grupės, kurios paliko įvairių titnago dirbinių, dabar priskiriamų vienai ar kitai priešistorės kultūrai.

Lietuvos paleolito gyventojai sausose smėlėtose vietose prievandens kūrė trumpalaikes stovyklas. Gyvenvietėje buvo pastatomos kelios palapinės. Pagrindinis gyventojų užsiėmimas buvo elnių ir kitų tundros žvėrių medžioklė ir žvejyba žeberklais. Daugiausia to laikotarpio gyvenviečių randama Pietų Lietuvoje, kurią anksčiausiai apleido tirpstantys ledynai ir kur buvo didžiausi dirbinių gamybai reikalingo titnago klotai. Kartais iki gero titnago telkinių žmonėms tekdavo keliauti dešimtis kilometrų.

Didžioji dalis akmens amžiaus žmonių ginkluotės vis dar buvo neatsiejama nuo medžioklės įrankių. Vieni dažniausiai šio laikotarpio žmonių stovyklavietėse randamų dirbinių – titnaginiai strėlių antgaliai. Jie įvairių tipų, kiek skiriasi juos gaminant naudota retušo technika. Lankas ir strėlės neabejotinai buvo vienas svarbiausių medžioklės įrankių, o prireikus – ir ginklas.

Už lanką daug senesnis medžioklės įrankis ir ginklas – ietis. Iečių buvo paprasčiausių – nusmailintu ir apdegintu galu, be antgalio, ir sunkiau padaro-

mų – su titnaginiais, kauliniais arba raginiais antgaliais.

Nerasta medinių vėzdų, kurie galėjo būti naudojami kaip medžioklės ir kovos įrankiai (ypač tinkami sužeistai aukai pribaugti). Tikriausiai turėta ir iš odos diržų arba medžio žievės, karnų padarytų akmenų svaidyklių. Tokius įnagius medžioklėse ir kovose naudojo ir netgi dabar naudoja įvairių pasaulio kampelių medžiotojai, gyvenantys akmens amžiui artimomis sąlygomis.

Rasta skalpavimo žymių

Po senojo akmens amžiaus – paleolito atėjo vidurinio amžiaus – mezolito epocha (VIII–V tūkstantmetis pr. Kr.). Prasidėjo klimato atšilimo laikotarpis: švelnios žiemos ir šiltos, drėgnos vasaros buvo palankios miškams suvešėti. Girios knibždėjo žvėrių, todėl neatsitiktinai svarbiausias gyventojų verslas buvo miško žvėrių medžioklė ir žvejyba. Tuo metu žmonių, iš dalies vis dar klajoklių, kelionės jau buvo daug trumpesnės už ilgus ir sunkius šiaurės elnių medžiotojų žygius.

Mezolito laikotarpio ginkluotės kompleksas iš esmės išliko tas pats, tik dar prisidėjo įtveriamieji kirveliai. Patobulėjo titnago apdirbimo technologijos. Įsivyravo nauja mikrolitinė titnago apdirbimo technika. Iečių antgaliai dažniausiai buvo daromi mažyčius titnaginius ašmenėlius įtvirtinant mediniame, kauliniame arba raginiame ieties antgalyje. Tokia technologija vis dažniau naudota ir

gaminant strėles. Ašmenėliams įtvirtinti grioveluose buvo naudojami klijai – sakai, dervos.

Kaip žvejybos, medžioklės įrankiai ir ginklai galėjo būti naudojami ir mezolito laikotarpiu plačiai paplitę žeberklai. Taip pat tuo metu imta naudoti titnaginius įtveriamuosius kirvelius bei raginius kirvius, pagamintus iš elnio rago.

Jei žmonės turėjo medžioklės įrankių, kurie galėjo būti naudojami ir kaip ginklai, kyla natūralus klausimas – kada prasidėjo pirmieji kariniai susidūrimai dabartinės Lietuvos teritorijoje? Akmens amžiuje karybos įgūdžių neišvengiamai buvo įgyjama medžioklėse. Paleolito laikotarpiu ginkluotų konfliktų tarp atviroje tundroje klajojusių ir šiaurės elnius medžiojusių atskirų šeimų veikiausiai dar būta mažai, nebent dalijantis medžioklės išteklius, grobį. Mezolito epochoje pradėta gyventi sėsčiau. Tundrai virstant miškais ir sumažėjus klajonių plotų, pereita prie miško žvėrių medžioklės, žvejybos. Mezolito laikotarpio kapuose aptikti palaikai jau aiškiai byloja apie buvusius karinius susidūrimus. Viename Donkalnio kapinyno (Telšių r.) kape palaidotos 25–30 metų moters kaukolėje aptikta traumos, padarytos buku daiktu, pėdsakų. Apie 50–55 metų vyro riešas buvo sužeistas, o kaukolėje išvelgiama skalpavimo žymių.

Kad būta tiesioginių bendruomenių susidūrimų, liudija ir kaimyniniuose kraštuose aptikti radiniai. Strėlių antgalių, įsmigusių į kaulus, rasta tiriant Švedijos ir Danijos mezolito kapinynuose atkastus palaikus.

Kas lėmė karinius medžiotojų, žvejų ir rinkėjų bendruo-

menių konfliktus? Veikiausiai viena iš pagrindinių priežasčių buvo kova dėl nepasidalytų mišybos išteklių vietų – medžioklės ir žvejybos plotų. Šie konfliktai galėjo būti kruvini, jei susidurdavo etniškai skirtingos bendruomenės.

Aukos – grupiniame kape

Dar daugiau karinių konfliktų būta naujajame akmens amžiuje – neolite (IV–II tūkstantmetis pr. Kr.). Lietuvos teritorijoje šios epochos pradžioje ir viduryje klestėjo giminingos Nemuno ir Narvos kultūros. Jų atstovai išmoko žiesti molinius puodus, patobulino titnaginių ir akmeninių dirbinių gamybos technologijas. III tūkstantmetyje pr. Kr. Rytų Baltijos regione vyko svarbūs kultūriniai pokyčiai. Vadinamosios Narvos kultūros atstovų kaimynystėje išsikūrė šukinės keramikos kultūros gentys – žvejai ir medžiotojai, o iš pietų prie Lietuvos ribų priartėjo vadinamosios rutulinių amforų kultūros gentys – gyvulių augintojai ir žemdirbiai.

Skirtingų kultūrų atstovų susitikimai ne visada buvo taikūs. Neolito laikotarpiu datuojamas vienalaikis grupinis kapas Kretuone (Švenčionių r.), kur palaidoti keturi vyrai ir vaikas. Vieno žmogaus palaikuose rastas strėlės antgalis. Manoma, kad kape gali būti palaidoti į šias vietas atklydę svetimo etnosas – šukinės-duobelinės keramikos kultūros – atstovai ugrosuomiai (taip leidžia manyti antropologiniai požymiai, išvelgiami kaukolėse),

kurie buvo nužudyti vietos Narvos kultūros gyventojų.

Atėjūnai atnešė naujovių

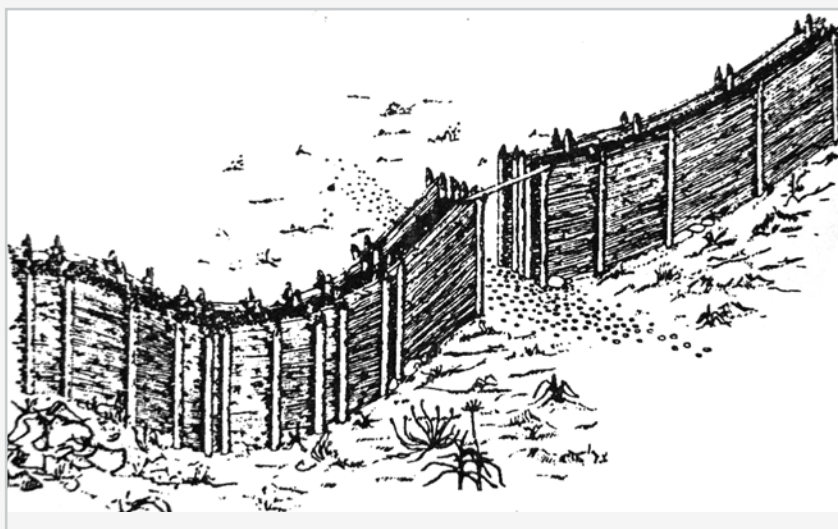
Neolito laikotarpiu toliau tobulėjo medinis, titnaginys ir akmeninis medžioklės inventorius, kuris kartu buvo naudojamas ir kaip ginkluotė. Be to, vėlyvajame neolite pradėti naudoti pirmieji kovai skirti ginklai – laiviniai kovos kirviai.

Gausiausia su medžiokle ir karyba susijusių dirbinių grupė – strėlių antgaliai. Taip pat ilgą laiką neolito laikotarpiu kaip svarbus ginklas išliko paprasčiausia ietis be antgalio – medinis pagalys nusmailintu ir apdegintu galu. Greta iečių be antgalių buvo naudojamos ir tobulesnės ietys su kauliniais, raginiais ir titnaginiais antgaliais.

Iš žvėrių kaulų (dažniausiai – iš elnių alkūnkaulių) buvo gaminami durklai. Be to, įvairiais akmens amžiaus laikotarpiais

naudoti titnaginiai peiliai-durklai. Kaip durklai galėjo būti naudojami ir kiti aštrūs daiktai. Spėjama, kad kaip durklas buvo naudota į vieną mirusiojo kapą Kretuone įdėta nusmailinta šerno iltis. Kitame kape rastas kaulinis durklas.

Vėlyvajame neolite (III tūkstantmečio pabaiga–II tūkstantmečio pr. Kr. pradžia) dabartinės Lietuvos teritorijoje ir kaimyniniuose regionuose prasidėjo esminės permainos, susijusios su trijų agrarinio neolito kultūrų – rutulinių amforų, virvelinės keramikos ir Pamarių – poveikiu miškų neolito kultūrų (Narvos ir Nemuno) bendruomenėms. Miškų neolito kultūrų atstovai tęsė medžioklės įrankių ir ginklų, būdingų ankstyvajam ir viduriniam neolitui, tradiciją. Tobulėjo titnaginių strėlių antgalių formos, toliau buvo naudojamos ietys, durklai, žeberklai ir kiti įprasti medžioklės įrankiai ir ginklai. Su rutulinių amforų kultūra siejamuose archeologiniuose paminkluose randama titnaginių keturkampio pjūvio

Neolito laikotarpio gynybinio aptvaro, rasto Šventojoje (dab. Palangos dalis), rekonstrukcija

Iliustracija iš: R. Rimantienė. Akmens amžius Lietuvoje. Vilnius, 1996

*Akmeninio kirvio gamyba
(eksperimentinės archeologijos
festivalio „Gyvosios archeologijos
dienos Kernavėje“ akimirka)*

kirvelių. Virvelinės keramikos kultūrai būdingi laiviniai kovos kirviai. Todėl ši kultūra kartais netgi vadinama „laivinių kovos kirvių kultūra“.

Neolitizacijos procesai (žemdirbystės, gyvulininkystės plėtra, žirgų naudojimas, sėslių gyvenviečių kūrimasis) neabejotinai turėjo paskatinti bendruomenių konfliktus. Greta tradicinių „miškų neolito“ bendruomenių, kurios vertėsi medžiokle, žvejyba, rankiojimu ir iš dalies gyvulininkyste, formavosi agrarinės bendruomenės, kurių pagrindiniu pragyvenimo šaltiniu tapo žemdirbystė. Skirtinga maisto išteklių bazė, konkurencija dėl plotų, kuriuose būtų galima medžioti arba dirbti žemę, supriešino agrarines ir neagrarines bendruomenes.

Kitas svarbus vėlyvojo neolito iššūkis seniesiems Lietuvos gyventojams buvo virvelinės keramikos kultūros atstovų pasirodymas. Išskirtinis jų palikimas yra laiviniai kovos kirviai – pirmieji tikri ginklai, o ne dvigubos paskirties (medžioklės ir kovos) įrankiai. „Virvelininkai“

vertėsi gyvulininkyste, jodinėjo žirgais ir veikiausiai daug klastojė, ieškodami ganyklų. Jų visuomenėje vyravo patriarchalinis pradas, vyro vaidmuo buvo itin reikšmingas. Jie įnešė labai svarbių karybos naujovių – pradėti naudoti tik kovai skirti ginklai ir, svarbiausia, imta jodinėti žirgais. Su virvelinės keramikos kultūros atstovų pasirodymu siejama ir jojamųjų arklių naudojimo mūsų krašte pradžia.

Fortifikacijos užuomazgos

Gausėjant krašte gyventojų ir tankiau gyvenant, didėjant turtinei diferenciacijai ir kylant įtampai tarp bendruomenių, be to, vis dažniau susiduriant su atėjūnais, atsirado būtinybė saugoti savo šeimas ir turtą ne tik panaudojant ginklus, bet ir įrengiant įtvirtinimus. Įvairiuose pasaulio regionuose iš parankinių medžiagų karo tikslams skirtų įrenginių, įtvirtinimų, statyba, iš kurios kilo fortifikacija, prasiėjo skirtingais laikotarpiais.

Lietuvoje seniausi įtvirtinimai, galėję turėti gynybinę reikšmę, yra vėlyvojo neolito laikotarpio. Tai gyvenvietes saugoję aptvarai, rasti Šventojėje ir Žemaitiškėje (Švenčionių r.). Šventojėje aptvaro pagrindą sudarė dvi dažniausiai poromis sukaltų stulpų eilės. Tarpai tarp stulpų užkrauti kartimis, užkamšyti kiminiais, pušų žievėmis, apačioje dar sutvirtinti akmenimis. 0,5–1 m pločio tarpas tarp abiejų eilių užverstas velėnomis, žemėmis, taip suformuojant gana tvirtą medžio ir žemių sieną. Žemaitiškėje ap-

tvaras buvo dar sudėtingesnis, nors ir ne toks masyvus. Jį sudarė trys stačių stulpų ir horizontalių karčių sienos. Tarp šių sienų buvo iškasti iki 2 m pločio ir iki 1,5 m gylio grioviai.

Kaip kovėsi akmens amžiuje?

Kovos veiksmų taktika – sunkiausiai atsekamas seniausio žmonijos laikotarpio karybos aspektas. Neabejotinai ji buvo glaudžiai susijusi su medžioklės įgūdžiais – gebėjimu sekti, sėlinti, užpulti iš pasalų.

Remiantis lyginamaisiais etnologinių tyrimų duomenimis, pirmykštėse bendruomenėse, kurios turėjo ribotą skaičių karių, itin daug dėmesio buvo skiriama individualiems kario kovos įgūdžiams ir jo asmeninoms savybėms – drąsai, ryžtui, sumanumui.

Svarbiausias medžiotojų bendruomenių kovų tikslas buvo priversti priešą pasitraukti iš ginčijamų medžioklės plotų. Žemdirbių bendruomenę medžiotojai užpuļdavo norėdami prisiplėšti, o ne išnaikinti gyventojus. O agrarinių bendruomenių tarpusavio kovų pagrindinis tikslas buvo užimti priešo teritoriją, jo įdirbtą žemę, pasėlius. Šiuo atveju trauktis dažnai nebūdavo kur. Pastebėta, kad žemdirbių bendruomenių kovos dažniau baigdavosi vienos kariaujančios pusės atstovų išnaikinimu.

Kitame KARIŪNO numeryje skaitykite apie baltų karybą paskutiniaisiais amžiais prieš Kristų, taip pat apie tai, kaip mūsų krašte atsirado metalinių ginklų ir piliakalniuose įtvirtinimų.

Klauzevicas ir maųieji karai

Dr. Algirdas V. KANAUKA

Taigi, mielieji KARIŪNO skaitytojai, matau, jog atsivertėte „Karybos klasikos“ skiltį, kad praleistumėte dar vieną pusvalandį su Klauzevicu. Sulaukiau nemaųai komentarų ir atsiliepimų apie pirmąją mūsų pokalbio dalį, kurie rodo jūsų susidomėjimą šiuo puikiu karo filosofu. Tiesa, KARIŪNO 2009 m. 3 numerio 27 puslapyje (nuo viršaus devintoje pastraipoje) įsivėlė techninė klaidelė: vietoje 1931 m. turi būti įrašyti 1831 m. Atsiprašome. Straipsnis parengtas remiantis pranešimu, skaitytu 2009 m. pabaigoje Akademijoje vykusiame moksliniame seminare.

Prūsijos maršalas Helmutas fon Moltkė (*von Moltke Helmut*, 1800–1891) po pergalės prieš Prancūziją 1871 metais, paklaustas, kokia yra jo sėkmės kare paslaptis, atsakė, kad vadovaujasi trimis šaltiniais – Biblija, Homeru ir Klauzevicu.

Palyginti su H. fon Moltke, turint omenyje jo patirtį ir intelektą, aš jaučiuosi žvelgiąs „kaip pro rakto skylutę“ ir turiu prisipažinti, kad nustojau skaityti Bibliją ir „Iliadą“, o rytą, vakarą, dieną ir naktį skaitau Karlo Klauzevico (*von Clausewitz Carl Philipp Gottlieb*) garsiąją knygą „Apie karą“ (vok. *Vom Kriege*). Ji nėra lengvai skaitoma, reikalauja daug dėmesio ir susikaupimo, nes tai – tiesiog karybos filosofija, kuri taip vilioja kritikus. Įspėju jus, kad jeigu per daug susižavėsite Klauzevicu, sulauksite savo šeimos ir draugų, kurie jausis apleisti ir kentės dėl jūsų dėmesio stygiaus, priekaištų. O jūs jau būsite suvilioję Klauzevico metafizikos, todėl būkite labai atsargūs, ženkite mažais žingsniukais. Taigi pradėsiu...

Klauzevico teorijoje kalbama ne tik apie didelių valstybių kariuomenių karus. Knygoje „Apie karą“ ir kituose veikaluose jis

Napoleono Bonaparto karikatūra

aprašo maųų ųalių partizaninius, revoliucinius, pilietinius ir liaudies karus. Ten aptariamos teorijos ir teiginiai, kurių daugelis ir šiandien taikomi ne tik Europoje, bet ir kituose ųemynuose. Kituose Klauzevico raštuose (pavyzdžiui, „Paskaitose apie maųus karus“) nagrinėjami Prūsijos, Ispanijos ir Tirolio partizaniniai karai. Jo garsiuosiuose „Apmatymų raštuose“ (vok. *Bekanntnisdenschrift*, 1812) smulkiai aprašomos Prūsijos partizaninės kovos prieš Napoleoną strategijos, kas rodo Klauzevico dėmesį „liaudies karui“ ir ųių dienų partizaniniams karams.

Galėčiau pacituoti gausybę Klauzevico veikalų ištraukų,

tačiau tai truktų per ilgai. Todėl nutariau nubraižyti nedidelį modelį, kurį naudosiu kaip priegą prieš pradėdamas dėstyti Klauzevico mintis apie maųų ųalių gynybą nuo daug galingesnių valstybių (žr. ilustraciją).

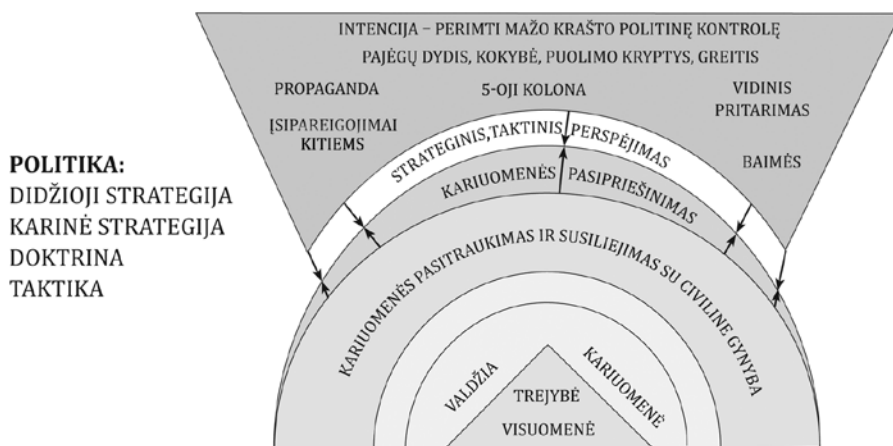
Modelis sudarytas iš trijų dalių, kurios tarpusavyje sąveikauja. Kiekvienoje iš jų veikia tam tikri kintamieji varikliai, apie kuriuos kalba Klauzevicas. Šios trys pagrindinės dalys yra:

a) Didelė, kariniu poųiūriu pajėgi valstybė, kurią veikia politiniai ir kariniai veiksniai, darantys įtaką mažiau pajėgioms valstybėms ir sukeliantys įvairias jų reakcijas, jeigu didesnioji nori jas politiškai kontroliuoti, nevengdama net panaudoti jėgą arba grasinimų tai padaryti.

b) Kariniu poųiūriu silpnesnė valstybė, kuri gali priešintis stipresniajai arba kitokiais būdais siekti neprarasti savo krašto politinės kontrolės, t. y. paklusti arba nepaklusti, atsiųvelgdama į aplinkybes ir galimybes, atgarsį pasaulinėje erdvėje ir kitų suinteresuotų valstybių ar blokų paramą.

c) Pasaulinė aplinka, kuri prieštarauja arba pritaria ųių dviejų ųalių tarpusavio santy-

DIDELĖ VALSTYBĖ PUOLIME

POLITIKA:
DIDŽIOJI STRATEGIJA
KARINĖ STRATEGIJA
DOKTRINA
TAKTIKA

MORALINĖS JĖGOS:
LYDERIŲ DVASIA
PROFESIONALUMAS
PATRIOTIZMAS
DRAŠA
INTELEKTAS
VALIA
IŠTVERMĖ
CHARAKTERIS
ETIKA
ASMENYBĖ

MAŽA VALSTYBĖ GYNYBOJE

„TRINTIS“ KARE:
PAVOJUS
ATSITIKTINUMAS
BAIMĖ
NUOVARGIS
INFORMACIJOS STOKA

KARO PRINCIPAI:
TIKSLAS
VIENTISUMAS
EKONOMIJA
KONCENTRACIJA
SLAPTUMAS
NETIKĖTUMAS
MOBILUMAS
PAPRASTUMAS

IŠORINIS PASAULIS IR SAJUNGININKAI

kių raidai. Didelė vertybė čia yra gebėjimas išlaikyti tarptautinį stabilumą. Pasaulio bendrija gali daryti tiesioginę arba netiesioginę įtaką konflikto dalyviams nustatydamą sankcijas arba įsiterpdama į jį net karinėmis priemonėmis. Jeigu šalies valdžia nebeegzistuoja arba sunkiai galėtų palaikyti ryšį su išoriniu pasauliu, naudinga būtų egzilinė (išėivijos, emigracijos) vyriausybė.

Šioje iliustracijoje taip pat pateikti žymesni Klauzevico teiginiai ir jų elementai, pavyzdžiui, apie politiką, karo „trintį“, moralines jėgas ir karo principus, apie kuriuos vertėtų pasiskaityti knygoje „Apie karą“ kiekvienam profesionaliam kariui.

Nebandysiu jums pateikti Klauzevico idėjų santraukos, nes

to negalėčiau padaryti, kaip ir apibendrinti Biblijos, nors turriu pripažinti, kad joje aprašyta Dovydo ir Galijoto dvikova – puiki jėgos ir gebėjimų kovos metafora. Galiu tik paimti pluoštą Klauzevico teiginių ir idėjų ir interpretuoti tai, ką jis sako apie didesniųjų ir mažesniųjų valstybių bei politinės ir karinės aplinkos sąveikos dinamiką.

Didesniųjų ir mažesniųjų valstybių politiniai ir kariniai interesai ir intencijos – svarbūs jų politikos varikliai. Kariniai interesai turi būti subordinuoti valstybės politiniam procesui plėtoti. Anot Klauzevico, valstybės politinė vadovybė nustato savo didžiąją politiką, kuriai priklauso sprendimai – kodėl, kaip, kada ir kur ji turėtų pra-

dėti karus ir kariauti. Dažniausiai ir pati karinė strategija, t. y. karo mūšių raidos planavimas, jos koordinavimas ir įgyvendinimo eiga priklauso nuo politinės kontrolės, nes karas, pasak Klauzevico, – tai politikos tąsa, tik kitais būdais.

Jeigu jų ir kitų šalių susikertančių interesų negalima patenkinti diplomatinėmis priemonėmis, siekiama priversti neparankią šalį paklusti jos valiai jėga (ar grasinant ją panaudoti). Kare, kaip dvikovoje, jei silpnesnė šalis nepasiduoda, prieš jos pajėgas naudojamas smurtas tol, kol ji netenka valios ar priemonių, kad galėtų priešintis pajėgesnei valstybei.

Paprastai didesniojo veikėjo karinis tikslas – įtraukti priešininko pajėgas į lemiamą mūšį,

Hitlerio karikatūra

kuriame būtų sutriuškinta jo kariuomenė. O tada jau galima derėtis dėl taikos laimėtojo sąlygomis, kaip sakoma, vae victis – vargas nugalėtiesiems. Jeigu silpnesnė valstybė iš karto pasiduoda – tada jau ne karas, o kapituliacija ir šalies okupacija, kas geriau patinka didžiajam, nes mažiau kainuoja. Tačiau kartais įvyksta „stebuklą“ – ne tokia pajėgi šalis priešinasi ir atsispiria. Tada, jeigu tiesiog neįstengia primesti savo valios užpultajam, jei kova baigiasi lygiosiomis, agresorius pralaimi dvikovą, galima sakyti, užpultasis laimi, nes išlaikė savo pozicijas. Istorijoje gausu tokių atvejų.

Roma laimėjo karą prieš įsirovėlį Hanibalą (247 m. pr. Kr.–183 m. pr. Kr.). Nors pralaimėjo didžiuosius mūšius Italijos

pusiasalyje – Trebijos (*Trebbia*), Trazimeno (*Trasimeno*) ir Kanų (*Cannes*), sugebėjo nualinti Hanibalo kariuomenę taikydama Fabijaus Maksimo (*Quintus Fabius Maximus Cunctator*) sukurtą taktiką – rengdama mažesnius išpuolius, dėl kurių Hanibalas buvo priverstas grįžti į Kartaginą. Šia proga verta pažymėti, kad mūsų prie Kanų romėnai pažeidė Klauzevico vadovavimo vientisumo nuostatą, nes turėjo du vadus, kurie kas dieną vienas kitą keisdavo. Taip pat Hanibalo kariuomenė, kurią sudarė 40 000 pėstininkų ir 10 000 kavaleristų, buvo mažesnė už romėnų (80 000 karių ir 7 000 kavaleristų). Vadinas, kiekybinė persvara nebūtinai garantuoja pergalę.

Kitoks pavyzdys. Šveicarija Antrojo pasaulinio karo metu pasipriešino Vokietijos diplomatiniam spaudimui ir vėliau grasinimui jėga leisti pervežti kariuomenę į pietinį Mažino (*Maginot*) linijos sparną. Šveicarijai žadėjo gintis ir taip atgrasino vokiečius. Kitas atvejis – Ispanijos diktatorius Fransiskas Frankas (*F. Franco*, 1892–1975) puikiai mokėjo gudrauti su vokiečiais. Hitleris norėjo, kad jis leistų Vokietijos kariuomenei pervaziuoti per Ispaniją ir pulti Gibraltarą. Frankas išklaušė Hitlerio reikalavimų ir tada pasakė, kad jam, prieš priimant tokį rimtą sprendimą, reikalinga siesta (pagal ispanų paprotį po pietų pasnausti). Hitleris buvo apstulbęs. Pasnaudęs porą valandų, diktatorius pareiškė, kad Ispanijos keliai ir geležin-

keliai tam netinka – neatlaikytų Vokietijos kariuomenės motorizuotųjų dalinių, o tokiam žygiui reikėtų ne tik geresnių kelių, bet ir naujų geležinkelių. Po to jis pareikalavo tokios milžiniškos kainos geležinkelių ir kelių plėtrai finansuoti, kad Hitleris net neatsisveikines ir labai susierzines grįžo į Vokietiją savo privačiu traukiniu. Įsivaizduojate – traukinio pavadinimas buvo „Amerika“.

Suomiai prieš 70 metų taip pat priešinosi didžiajam užpuolikui ir, galima sakyti, jiems daug geriau baigėsi negu Baltijos šalims. Suomija turėjo tai, ką Klauzevicas pavadintų Dievo dovana, – palankią geografinę padėtį, vadą lyderį Karlą Gustavą Manerheimą (*Mannerheim Carl Gustaf*, 1867–1951) ir priešintis parengtą visuomenę, be to, nemažą moralinę ir materialinę užsienio paramą.

Antrojo pasaulinio karo metu Jugoslavijos partizanai taip pat palaikė puikius ryšius su sąjungininkais, kurie teikė jiems didelę pagalbą ginklais ir kitkuo, iš oro koordinavo taktines operacijas. Po karo Jugoslavija ir

Stalino karikatūra

Albanija atsisakė paklusti Sovietų Sąjungos politinei valiai ir neblogai išgyveno. Kita vertus, JAV nepralaimėjo nė vieno *taktinio* mūšio Vietname, bet pralaimėjo *strategiškai*, nes neišgelbėjo Pietų Vietnamo nuo Šiaurės Vietnamo. Iš Klauzevico „trejybės“ (kurią, anot jo, sudaro visuomenė, valdžia ir kariuomenė) dėl Vietnamo psichologiškai susvyravo JAV visuomenė. Tačiau galima argumentuoti, kad pagal *Didžiąją strategiją* rengiant atskirus karus ir koordinuojant jų raidą tikslas buvo pasiektas – Sovietų Sąjungos įtakos plėtra buvo sustabdyta.

Kitas galingas variklis – krašto karinės pajėgos ir jų vadovybė. Karinės pajėgos – viena iš „trejybės“ dalių. Kariuomenės pajėgumas priklauso nuo jos dydžio ir ginkluotės, vadų (lyderių) strateginių ir taktinių gebėjimų, kariuomenės moralės. Pasak Klauzevico, šie elementai, tinkamai suderinti, suteikia didelei valstybei pranašumo, bet tai irgi priklauso nuo aplinkybių. Antikos graikai atsilaukė prieš persus, nes buvo pranašesni karinės lyderystės srityje ir morale – jie buvo laisvi savo krašto gynėjai, patriotai, kariavo savo teritorijoje. Kaip Klauzevicas sako, graikų gynybinė pozicija buvo stipresnė dėl to, kad jie turėjo daugiau taktinių gebėjimų ir dvasinių jėgų, negu galėjo sukaupti puolantys persai, nors Persijos armija buvo daug didesnė už Graikijos. Pagal senovės graikų karo istoriko Tukidido (*Thucydides*, apie 460–400 pr. Kr.) teiginius (kuriuos Klauzevicas gerai išstudijavo), kariuojama dėl garbės, iš baimės ir siekiant tam tikrų

interesų (dažnai savanaudiškų ir nedorų). Vėliau graikai atkeršijo persams už siautėjimą Graikijoje kariaudami dėl garbės, pagrįstos Aleksandro Makedoniečio vizija užkariauti tų dienų pasaulį, kurio dalis buvo ir Persija.

Klauzevicas aprašo, kaip XVIII amžiaus pabaigoje Europa vertino valstybių tarpusavio stabilumą ir greitai imdavosi priemonių jam atkurti, jeigu kas nors tą stabilumą pažeisdavo. Tačiau kaip tam prieštaraujantį pavyzdį jis aprašo „niekam negrėsmingą, neagresyvų“ kraštą, nors ir didoką, – Lenkiją (sudarius Liublino uniją su LDK), kuri 1795 metais buvo trijų valstybių (Prūsijos, Austrijos ir Rusijos) pasidalyta ir ilgam „išnyko“, nes buvo didelių valstybių nesantaikos objektas. Jos chaotiška valdžia ir neatsakinga visuomenė taip pat buvo kaltos dėl to, kad niekas neatėjo jai į pagalbą. Jis laiko tai pavyzdžiu, kaip kartais stabilumo vertė Europoje krinta dėl agresyvių kai kurių valstybių ambicijų. Todėl galima kelti klausimą, ar tai buvo tik išimtinis atvejis, kai viena šalis tapo labai galingų valstybių auka, o gal įrodymas, kad išvis stabilumas kaip vertybė gali būti tik iliuzija.

Didesniosios valstybės dar daug kartų dalijosi mažesnius kraštus ir XX amžiuje (pvz.: Baltijos šalis – Ribentropo-Molotovo paktui; Teherane ir Jaltoje ir kt.).

Klauzevico knygos „Apie karą“ šeštajame skyriuje rašoma, kad jeigu Lenkija 1795 m. būtų gebėjusi apsiginti, tada gal Austrija, Rusija ir Prūsija nebūtų drįsusios jos taip paprastai užimti, nes Prancūzija, Švedija ir Turkija turėjo interesų išlai-

kyti Lenkijos nepriklausomybę, bet matė, jog šios pastangos jai padėti bus bergždžios.

Dėl mažesnės valstybės gyvybos. Anot Klauzevico, mažos valstybės valdžia turi įsakyti kariuomenei priešintis, kad pakeltų gyventojų dvasią ir garbės jausmą ir parodytų, jog yra ryžtinga ir vykdo tai, ką taikos metu žadėjo. Valdžios, kuri to nedaro, dvasia negyva.

Karo „trejybės“ sudedamųjų elementų – valdžios, gyventojų ir kariuomenės, kai vyrauja ryžtas priešintis ir neapykanta priešui, – koordinacija. Šie elementai turi sąveikauti labai glaudžiai, nes jeigu tarp gyventojų ir valdžios arba kariuomenės atsiranda pleištas, pergalė tampa neįmanoma. Tas pasipriešinimas jau iš pat pradžių turi būti stiprus ir triukšmingas, kad atkreiptų pasaulinės žiniasklaidos, tarptautinių organizacijų ir sąjungininkų dėmesį ir duotų gyventojams signalą, jog vyksta toks pasipriešinimas ir gyva vil-tis kontroliuoti padėti.

Daug priklauso nuo puolančio priešo kariuomenės dydžio, ginkluotės sudėties, puolimo krypties, žygio spartos, lyderystės, moralės ir, žinoma, nuo politinių intencijų. Kartais didelėje šalyje atsiranda politinių kontroversijų dėl intencijų, kurioms gali turėti įtakos tarptautinės politinės institucijos ir mažesnės šalies politikai. Dėl to gali pasikeisti ir didžiojo politikos veikėjo interesai.

Todėl nebūtina daryti prielaidų, kad puolančios pajėgos bus aukštos kokybės ir viską galinčios. Napoleonas dėl priešo stiprybės sakydavo – sužinosime, kai susikausime. 1918 m. priešų

pajėgos buvo gausios, bet blogai organizuotos ir demoralizuotos, todėl jauna Lietuvos kariuomenė sugebėjo apginti kraštą. Taip ir šiandien – užpuolikas gali turėti daugybę kitų išsipareigojimų ir trūkumų. Negalima iš anksto nusistatyti, kad priešas nugalimas. Mažos valstybės kariuomenės dalis, kuri kontratakuoja priešą, turi būti iš anksto, dar taikos metu, parengta būti mobili, kad bet kurią akimirką galėtų stoti į kovą, ypač gavusi strateginį ar taktinį įspėjimą.

Labai svarbu nesuteikti didžiajam progos įtraukti mažesniojo konflikto dalyvio į didelį lemiamą mūšį, kad jo pajėgos nebūtų sunaikintos, o stengtis po pirmųjų pasipriešinimo ugnimi veiksmų lėtai ir tvarkingai jas atitraukti į krašto gilumą. Čia jos turi susiliesti su gyventojais ir imti vadovauti civilinės gynybos pajėgoms, sudarytoms iš patriotų civilių, kurie taikos metu jau buvo išmokyti naudoti ginklą, bei įvairiais būdais paremti partizaninę kovą, ypač jeigu ir užsienio sąjungininkai pradeda teikti pagalbą. Į tai valdžia, visuomenė ir kariuomenė turi atkreipti didžiausią dėmesį, pasiręgti taip pat, kaip stichinėms nelaimėms, epidemijoms ir kitoms katastrofoms. Dėl to reikia tinkamai išauklėti visuomenę, ją šviečiant ir ugdant, tam pasitelkus pilietines organizacijas. Tai gali būti pati didžiausia mažų valstybių problema – tinkamai nuteikti visuomenę, kurioje visuomet yra piliečių patriotų, kuriems ryžto netrūksta gintis kaip Pilėnuose arba taip, kaip senovės graikai gynė Termopilų tarpekį. Tačiau yra ir daug apatiškų žmonių, kurie netiki, kad pasipriešinti gali

pavykti, ir jie lieka pasyvūs. Taip pat nelajalių asmenų, kai kurie iš jų gali sudaryti „5-ąją koloną“, kuri paprastai padeda priešui. Partizaninė kova turi vykti naudojant ginklą tik prieš sparnuose ir užnugaryje, organizuojant staigias atakas ir atsitraukimus – taktinius puolimus ir strateginę gynybą, t. y. veikiant Fabijaus metodu. Tokiu būdu, rengiant smulkius išpuolius, priešas alinamas. Reikėtų vengti miškuose statyti bunkerius, kurti didelius partizanų dalinius. Juos galėtų sudaryti nuo 6 iki 30 žmonių. Tokie partizanų daliniai įsikurtų miestuose ir kaimų gyvenvietėse ir būtų neatskiriami nuo jų gyventojų. Į kovą su ginklu būtų kylama tik palankiomis sąlygomis, sulaukus tinkamo momento, keičiantis situacijai. Prasidėjus partizaniniam karui reikia taip pat pradėti organizuoti ir nesmurtinį gyventojų pasipriešinimą, panašiai kaip Indijoje, Mohando Gandžio (*Gandhi Mohandas Karamčand*) metodu. Nereikia galvoti, kad priešas nenaudos teroro gyventojams įbauginti. Klauzevicus sako, kad priešas gali imti terorizuoti gyventojus, nors kartu bijo jų keršto ir galimų teroro aktų prieš užpuolikus. Visa tai priklauso nuo krašto kultūros – papročių, vertybių, etninio charakterio ir t. t.

Egzilinės vyriausybės galimybės. Jeigu vietos valdžia prarastų kontrolę, vadovavimą partizaninei kovai ir nesmurtiniam gyventojų pasipriešinimui turėtų perimti egzilinė vyriausybė. Pati rezistencijos organizacija tokiu būdu galėtų būti labai decentralizuota, kovos vienetams iš dalies vadovautų egzilinė vyriausybė. Čia labai praverstų už-

sienio pagalba ir kontrolė, nes vietos valdžia paprastai praranda partizaninės kovos kontrolę, kurią perima gyventojai (tauta, piliečiai, liaudis) ir iš jų tarpo iškilę lyderiai. Galimai pažeidžiamos valstybės dar taikos metais turi pasiręgti valdyti kraštą iš anapus to krašto sienų. Tai įmanoma šiuolaikinėmis tobulomis ryšių priemonėmis. Egzilinė vadovybė galėtų būti sudaryta iš ambasadų personalo užsienyje, bet turi būti teisiškai ir vadybiškai tam parengta ir priimtina tarptautinėms institucijoms.

Tarptautiniai ryšiai dažnai panaudojami kaip kintamieji varikliai. Didžiosios valstybės turi atsižvelgti į tarptautinę aplinką, kuri kartais suvaržo jų bandymus beatodairiškai naudoti jėgą prieš mažesnius. Gali būti ir atvirkščiai – Sovietų Sąjunga okupavo Baltijos šalis 1940 m. birželį, tuo metu, kai tarptautinis dėmesys buvo sutelktas į Prancūzijos kapituliaciją puolant Vokietijai. Šiais laikais, kaip ir seniau, daug dėmesio skiriama tarptautiniam stabilumui, jėgų pusiausvyrai palaikyti.

Baigdamas norėčiau pateikti keletą Klauzevico minčių, kurios tinka tiek didelėms, tiek mažoms valstybėms. Kare atsiranda tam tikra trintis. Tai reiškia – kas lengva taikos metu, sunku per karą dėl atsitiktinumų, netikėtų priešų veiksmų, baimės ir informacijos stokos. Jis šią trintį lygina su vaikščiojimu giliame vandenyje, kuriame sunku greitai eiti. Karinių operacijų tikslas – „kirsti“ į priešų galios centrą, t. y. vietą, kuri labiausiai pažeidžiama, „į tą ašį, apie kurią viskas sukasi“. Taigi Klauzevicus

pirmenybę teikia politiniams, o ne techniniams, kokybiniams, o ne kiekybiniams veiksniams. Tam reikia „genialumo“ – strateginio talento nuspręsti, kur yra tas priešas „kritinis taškas“ (galios centras), kuriam pažeisti reikėtų skirti visus išteklius ir jėgas. Klauzevicus tai laikė dvasiniu, arba psichologiniu (moraliniu), gebėjimu sukaupti ir išlaikyti ryžtą, nepaisant priešų veiksmų, sutelkti savo pajėgas ir nukreipti jas į lemiamą tašką.

Taigi moralinius karybos aspektus jis laikė vienais svarbiausių. Karinė strategija turi priklausyti nuo didžiosios strategijos – valstybės politikos. Čia kartais gali kilti problemų. Jau minėtas maršalas Helmutas fon Moltkė Prancūzijos–Prūsijos karo metu argumentavo, kad, karui prasidėjus, vadui turėtų būti paliekamos „laisvos rankos“ vadovauti taip, kaip jis išmano, nepaisant politikų pretenzijų. Jis teigė, kad politikai gerai išmano didžiąją valstybės strategiją, bet prastai – operatyvines doktrinas ir taktiką. Tas jam keldavo problemų bendraujant su kancleriu Bismarku ir

karo ministru. Panašūs dalykai iškilo ir Korėjos karo metu, kai JAV generolas Duglas Makarturas (*Douglas MacArthur*, 1880–1964) norėjo išplėsti karą į Kiniją, bet JAV prezidentas Haris Trumenas (*Truman*) su tuo nesutiko ir jį atstatydino. Taip pat per Vietnamo karą JAV politikai ir Pentagono civiliai atidžiai sekė taktinius veiksmus, net tokius kaip numatomų bombarduoti taikinių kitą dieną Šiaurės Vietname atranką.

JAV karo vadai perdavė atsakomybę už Vietnamo karo pabaigą JAV politinei vadovybei ir visuomenei, kuri psichologiškai per daug buvo paveikta žiniasklaidos. Klauzevicus rašė apie karių paklusnumą ir subordinaciją vadams ir įsakymams kaip apie savaime suprantamus dalykus, bet visada primindavo, kad viskas priklauso nuo aplinkybių ir konteksto.

Anot Klauzevico, karo vadas, jeigu jis „genijus“ (tikrai labai talentingas žmogus), neturėtų aklaui leisti sukaustomas įvairių statutų, nelankščios tvarkos ir būdų, biurokratinių varžtų, jeigu dėl to atlikti misiją neįma-

noma arba tai prieštarauja žmoniškumui. Klauzevico teigimu, politikai kartais neturi nei taktikos, nei operatyvinių žinių ar patirties ir gali reikalauti tiesiog neįmanomų dalykų. Tai vėliau buvo akivaizdu ne tik Prancūzijos–Prūsijos (1870–1871 m.), bet ir Antrojo pasaulinio karo metu, kai Vokietijos kariuomenė negalėjo įvykdyti to, ko reikalavo jos politinė vadovybė, o kartais net jai priešinosi (operacija „Valkirija“, kuriai vadovavo grafas plk. ltn. Klausas fon Štaufenbergas). Štaufenbergo atminimas šiaudien pagerbtas, o paklusnieji buvo teisiami Niurnberge (vok. *Nürnberg*).

Atsimenu, Vietnamo karo metu komanduojuantis generolas, kurio štabe tarnavau, kartą, kai mums duoti nurodymai buvo tokie, jog dėl jų nebūtume galėję atlikti savo užduoties, man pasakė: „Gal statutai ir nuorodos nėra nei man, nei tau skirti, nes mes atsakingi už šios nepaprastai svarbios užduoties įvykdymą...“ Nepaklusnumas – tik drąsiems! Tai dilema, kuri turbūt niekada nebus visiškai išspręsta.

Karikatūros iš
www.tnayer.blogspot.com

Kovinės savigynos rinktinės šio kiadieniai

Krn. Rimgaudas KUTKAITIS

Pradžia 34 psl.

Lietuvos karo akademijoje kovinė savigyna į fizinio rengimo programą įtraukta nuo pirmųjų jos įkūrimo dienų. Pirmasis lektorius ir kovinės savigynos treneris buvo mjr. Rimas Vaišvila, po jo veiklą tęsia lektorius Valerijus Kušelevičius. Kovinės savigynos rinktinė labai glaudžiai bendradarbiauja su imtynių ir bokso rinktinėmis.

Dabartinis rinktinės treneris V. Kušelevičius sportininko karjerą pradėjo nuo dziudo, vėliau išbandė ir kitas dvikovos rūšis, o dabar įgytą patirtį perteikia

kitiems. Nuo devyniolikos metų jis ugdo būsimus karininkus.

Interviu su juo skaitykite kitame KARIŪNO numeryje.

Kovinės savigynos varžybų techniką sudaro daugybė įvairių veiksmų: smūgiai rankomis, kojomis, keliais stovint, įvairūs metimai ir skausmingi veiksmai parteryje. Norintis efektyviai panaudoti juos kovoje karys turi būti tinkamai pasirengęs fiziškai, techniškai ir psichologiškai. Per treniruotes daug dėmesio skiriama darbui su partneriais, nes tada pasiekiami geriausių rezultatų

– suderinama veiksmų technika, kovos taktika ir fizinis pasirėngimas. Darbas poromis sukelia papildomų sunkumų, nes reikia atsižvelgti į skirtingas svorio kategorijas, kovų patirtį, kovotojų fizines ir technines savybes, stilių. O tam trūksta laiko ir tas pats nėra optimaliai išnaudojamas dėl dienotvarkės nelankstumo, nes per treniruotes, kurios vyksta tik du kartus per savaitę, daugiau dėmesio skiriama ne rinktinėms nariams, taip diskriminuojant tuos, kurie sporto varžybose atstovauja Akademijai ir savo šaliai.

Kovinės savigynos rinktinėi priklauso I–IV kurso kariūnai. Taip sudaromos sąlygos mokytis vieniems iš kitų, nes skiriasi kovotojų sportinė specializacija. Vieni daugiau patirties turi kaip imtynininkai, kiti geriau įvaldę dvikovų smūgius, kai kurie treniruojasi jau ilgą laiką, kiti tik pradeda savo sportinę veiklą. Smūgių ir imtynių techniką padeda įsisavinti krn. Rimgaudas Kutkaitis – MMA (*Mixed Martial Arts*) Lietuvos vicečempionas, daugkartinis tarptautinių turnyrų Vokietijoje, Lenkijoje, Suomijoje, Švedijoje, Italijoje ir Estijoje nugalėtojas, džudžitsu (*jiu-jitsu*) Lietuvos čempionas, dukart Lietuvos kariuomenės kovinės savigynos čempionas.

2009 m. Akademijos geriausiu sportininku pripažintas krn. R. Kutkaitis ir krn. G. Radikas kovinės savigynos treniruotės metu

Karatė kiokušino (*Kyokushin*) smūginės technikos moko krn. Gediminas Radikas, Europos jaunių karatė kiokušino čempionas, šalies ir studentų čempionatų, Lietuvos taurės varžybų nugalėtojas ir prizininkas, Lietuvos kariuomenės kovinės savigynos čempionato vicečempionas.

Dziudo imtynių technikos paslaptis atskleidžia krn. Tadas Pašukonis, Lietuvos dziudo ir sambo, kariuomenės ko-

vinės savigynos čempionatų prizininkas. Aktyviai varžyboms rengiasi ir jose dalyvauja karūnai: A. Silvanovičius, M. Miliauskas, M. Lukošius ir T. Gudavičius. Rinktinei priklausos ir daugiau kariūnų: M. Lobinas, E. Barzdys, D. Milinskas, M. Ramanauskas, D. Tarakanovas, M. Lasavičius, G. Mikalauskas, M. Paliakas, M. Petravičius, G. Žiliūtė, G. Panumis, V. Jakštys, S. Triponis, K. Pakalnis, A. Gasparavičius.

Akademijos kovinės savigynos rinktinė – daugkartinė Lietuvos kariuomenės kovinės savigynos, Lietuvos karatė kiokušino studentų čempionatų nugalėtoja ir prizininkė, Pasaulio kariškių dziudo žaidynių ir studentų čempionatų dalyvė. Rinktinės tolesni tikslai – išlikti tarp stipriausiųjų, dar šiais metais sėkmingai pasirodyti Lietuvos kariuomenės čempionate, garbingai atstovauti Akademijai Lietuvoje ir už jos ribų.

Karinės penkiakovė atgimimas

Krn. Paulius KANČYS

Citius, altius, fortius (greičiau, aukščiau, stipriau) – manau, šie lotynų kalbos žodžiai, olimpinių žaidynių moto, geriausiai apibūdina šią sporto šaką. Karinė penkiakovė – viena iš populiariausių tarp karių sporto šakų pasaulyje. Tai rodo ir kasmet rengiami pasaulio kariškių penkiakovės čempionatai. Lietuvoje ši sporto šaka taip pat sulaukia vis daugiau dalyvių, ypač paskutiniiais metais, jos populiarumas sparčiai auga.

Mūsų rinktinės istorija prasidėjo 1996 metais, kai Lietuva, Latvija ir Estija buvo pakviestos

dalyvauti Švedijos rengiamoje stovykloje. Joje mūsų kariai buvo supažindinti su šia karine sporto šaka. Pasibaigus stovyklai buvo surengtos Baltijos šalių kariuomenių karinės penkiakovės varžybos. Tada pirmąją vietą, individualioje įskaityje surinkęs 4571 tašką, užėmė Akademijos Fizinio rengimo ir sporto sekcijos viršininkas mjr. Rytis Vasiliauskas.

Jau kitais metais karinės penkiakovės varžybos buvo surengtos ir Lietuvoje. Mjr. R. Vasiliauskas buvo vienas iš keleto šios sporto šakos pradininkų ir

puoselėtojų mūsų šalyje. Pasak jo, organizuojant varžybas buvo susidurta su keletu problemų. Viena iš jų – tai, kad Lietuva neturėjo pasaulinius standartus atitinkančio kliūčių ruožo, todėl kartą dėl šios rungties teko važiuoti į Latviją. Tačiau greitai ir šis trukdis buvo pašalintas, kai Lietuvos kariuomenė įrengė net keletą pasaulinius standartus atitinkančių kliūčių ruožų (Tauragėje, Pabradėje, Mokomajame pulke ir Puskarininkų mokykloje).

Anot mjr. R. Vasiliausko, Akademijos komanda iki šiol karinės penkiakovės čempionatuose užimdavo prizines vietas, taip pat

Iš kairės: krn. P. Kančys, krn. G. Juršėnas, mjr. R. Vasiliauskas, kpt. V. Buivydas apdovanojimo ceremonijoje

bent po du kariūnus patekdavo į Lietuvos karinės penkiakovės rinktinę, kuri vykdavo į pasaulio čempionatus. Toliausia šalis, kurioje lankėsi mūsų kariūnai, – Čilė. Ten surengtame čempionate dalyvavusio mūsų kariūno, dabar Kovinių narų tarnybos vyr. ltn. G. Šimkevičiaus plaukimo rungtyje pasiektas rezultatas tais metais pasaulyje buvo geriausias.

Kaip teigia Fizinio rengimo ir sporto sekcijos viršininkas, stipriausia Akademijos rinktinė buvo 2005 metais. Tada ją sudarė: krn. Igoris Soroka, krn. Gediminas Šimkevičius, vyr. ltn. Vitalijus Buivydas, kpt. Raimondas Juodeška ir mjr. Rytis Vasiliauskas. Tačiau po 2 metų ši rinktinė iširo, nes kariūnai baigė mokslus. Todėl Akademinė savo karinės penkiakovės rinktinės 2007 metais neturėjo.

Mjr. R. Vasiliausko ir kpt. V. Buivydo pastangomis 2008-aisiais buvo suburta nauja Akademijos rinktinė (mjr. R. Vasiliauskas, kpt. V. Buivydas, krn. G. Juršėnas, krn. P. Kančys, krn. D. Dulkė ir krn. V. Lelešius), kuri

tais pačiais metais užėmė antrąją, o 2009 m. pirmąją vietą Lietuvos kariuomenės čempionatuose. Du kariūnai (G. Juršėnas ir P. Kančys) buvo pakviesti atstovauti antrajai Lietuvos kariuomenės rinktinėi Estijos karinės penkiakovės atvirajame čempionate. Ten mūsų šalies rinktinė iškovojo antrąją vietą.

Kaip teigia mjr. R. Vasiliauskas, karinė penkiakovė – labai sudėtinga sporto šaka, turinti savų ypatumų. Ji puikiai tinka kariams, kadangi treniruojantis lavinamos visos jiems reikalingos fizinės savybės. Taigi pažiūrėkime, kokios rungtys sudaro šią sporto šaką.

Pirmoji diena. **Šaudymas – pirmoji rungtis.** Šaudoma iš M-14 pusiau automatinių šautuvų į 100 metrų atstumu nutolusį taikinį, 10 pavienių šūvių ir 10 šūvių greitašauda.

Kliūčių ruožas – viena sunkiausių ir daugiausiai fizinių jėgų bei kliūčių įveikimo įgūdžių reikalaujanti rungtis. Jį sudaro 20 skirtingų kliūčių, kurios išdėstytos 500 metrų bėgimo trasoje. Šiuo metu ge-

riausias kliūčių ruožas įrengtas Puskarininkų mokykloje (deja, tie, kurie mano, kad tai kažkas panašaus į mūsų Akademijos kliūčių ruožą, labai klysta, nes mūsų nėra viena kliūtis neatitinkanti elementarių standartų, todėl treniruotis jį įveikti kariūnams labai sunku).

Antroji diena. **Plaukimas įveikiant kliūtis.** Šios rungties vieta – plaukimo takelis. Vandenyje įveikiamas 50 metrų kliūčių ruožas.

Granatų mėtymas į taikinius. Kiekvienas karys (atletas) meta po 4 granatas į 4 skirtingu atstumu įrengtus taikinius, be to, metamos 3 granatos į toli. Taškai sumuojami ir gaunamas galutinis rezultatas.

Trečioji diena. **8 km bėgimas** – paskutinė rungtis, kurios metu sportininkai atiduoda visas likusias jėgas. Kariai startuoja pagal savo sukauptus taškus: tas, kuris turi jų daugiausiai, išbėga pirmas, atitinkamai ir kitų taškai paverčiami sekundėmis, kurios rodo, kelinti jie turi startuoti. Nugalėtojai paaiškėja kirtus finišo liniją.

Kaip matote, per karinės penkiakovės pratybas prireikia įvairiausių kario (sportininko) savybių, t. y. būtina, kad jis būtų universalus. Čia nepadės milžiniški raumenys arba tik ištvermė, neturint jėgos. Kalbant apie šią sporto šaką, iškyla naujas terminas – jėgos ištvermė. Tai – labai sunkiai išugdoma savybė, kuri, mano manymu, yra neatšiejama kiekvieno kario fizinio rengimo dalis. Todėl tinkamai fiziškai pasirengęs karys yra tada, kai ugdant jėgą ir ištvermę randamas „aukso vidurys“. To nuosekliai ir siekia karinės penkiakovės treneriai.

Didžiosios Britanijos kariuomenės etatinė ginklų sistema SA80

Psk. Sergejus KORKINAS

Šiuolaikinių šaunamųjų ginklų istorija prasidėjo po II pasaulinio karo. Anglijos kariuomenė 1957 metais buvo apginkluota 7,62 mm šautuvais L1A1. Šį ginklą jos konstruktoriai sukūrė patobulinę belgų automatinį šautuvą FN (FAL), kuris galėjo šaudyti tik pavieniais šūviais. L1A1 šautuvas dėl savo tvirtos konstrukcijos ir didelių kovinių ir panaudojimo galimybių tapo vienu iš populiariausių pėstininkų ginklų pasaulyje. Buvo manoma, kad šio tipo šautuvais Didžiosios Britanijos kariuomenė bus apginkluota iki 1980 metų.

Tačiau lokalių ginkluotų konfliktų, kuriuose dalyvavo JAV, Didžioji Britanija ir jų partneriai 1960 metais Afrikoje, Lotynų Amerikoje ir Artimuosiuose Rytuose, patirtis parodė, kad 7,62 mm NATO pavyzdžio šovinių, pritaikytų šaudyti iš šių ginklų, sklaida yra per didelė. Kad išspręstų šią problemą, konstruktoriai bandė mažinti šaudymo tempą arba į ginklo konstrukciją įtraukti dvikojį. Bet paaiškėjo, kad pats veiksmingiausias sklaidos mažinimo būdas – ginklo kalibro mažinimas. Tiesiojo šūvio nuotolis liko pakankamai ilgas ir sumažėjo ginklo atatranka.

Anglijos ginklų gamintojai jau 1967 metais pradėjo kurti automatinius ginklus, kuriems tiktų naujo pavyzdžio šoviniai. Valstybinio *Royal Small Arms*

Factory (RSAF) arsenalo specialistai padarė išvadą, kad šovinyms turi būti veiksmingas iki 300 metrų nuotoliu, todėl visą dėmesį skyrė 6,25 ir 5 mm šoviniams. 6,25 mm kalibro šovinių pramušamoji galia buvo didesnė, o 5 mm šovinių – mažesnė atatranka. Tarpinis variantas – 6,25x43 mm šoviniai. Bet jau 1970 metais imti naudoti 5 mm, o 1974-aisiais – 4,85x44 mm kalibro šoviniai. RSAF arsenale buvo pradėta kurti nauja ginklų sistema kodiniu pavadinimu *Small Arms 80* (SA80), kurią sudarė 4,85 mm kalibro šovinyms, automatinis šautuvas ir rankinis kulkosvaidis.

SA80 sistemos pagrindu tapo 1949 metais Anglijoje sukurtas šautuvas EM2. Jo konstrukcija buvo vadinama *Bull pup* (iš anglų k. išvertus – „buliukas“), nes ginklo paleidžiamasis mechanizmas su pistoleetine rankena įrengtas dėtuvės priekyje. 1976 metais pademonstruotas automatinis šturmo šautuvas IW, pažymėtas indeksu XL 64E5. Pagal *Bull pup* sistemą sukurtas ginklas buvo ypač patogus naudoti, kur maža erdvės (vietos), pavyzdžiui, kovos mašinos. Dėtuvės talpa – 20 šovinių, šaudymo tempas – 700–850 šūvių per minutę. Gaminant ginklą buvo naudojamos naujausios suvirinimo technologijos. Buožės pa-

das, apsodo lovelis ir pistoletinė rankena pagaminti iš plastiko. 1977 metais pasirengta ginklų gaminti kariuomenei, tačiau masinė jo gamyba buvo sustabdyta dėl politinių priežasčių.

1970 metų pabaigoje NATO svarstė standartizavimo klausimą. Kaip standartinis buvo patvirtintas belgiškas 5,56 mm kalibro šovinyms SS-109. Dėl to RSAF arsenalui teko keisti SA80 sistemą, kad ji tiktų 5,56 mm kalibro šautuvui. Patobulintas automatinis šautuvas buvo pavadintas XL70E3, o lengvasis kulkosvaidis – XL73E2. Visapusė SA80 sistemos patikra vyko 1980–1984 metais. Jos metu paaiškėjo ginklo privalumai, pavyzdžiui, tai, kad jį patogiu ir paprastu naudoti. Automatika veikė puikiai net ekstremaliomis sąlygomis.

Be techninių pranašumų, dėmesį atkreipė ir padidėjusios ginklo naudojimo galimybės. Prie automatinio šautuvo buvo tvirtinamas povamzdinis granatsvaidis. Ginklų sistemos komplektą sudarė durklas-peilis, kurio makštis buvo pritaikyta vielai pjaustyti, buteliams atidaryti ir durklui galąsti. Rankinio kulkosvaidžio kojelės tvirtinamos prie vamzdžio po liepsnos slopintuvu. Kad būtų patogus šaudyti, kulkosvaidis turi papildomą pistoletinę rankeną. Patobulintos abiejų ginklų 30 šovinių dėtuvės, sukurta ranke-

na ginklui nešti ir paprastesnė taikymo sistema, kurią sudaro mechaninis taikiklis, kryptukas ir 4 kartus vaizdą priartinantis optinis taikiklis SUSAT L9 A1.

SA80 ginklų su optiniu taikikliu sistema buvo skirta pėstininkams. Jeigu optinis taikiklis sugesdavo, kariai naudodavo mechaninį. Atlenkdamo kryptuką ir prijungdamo dioptrinį taikiklį, kuris yra laikomas pistoletinėje rankenoje. Mechaninis dioptrinis taikiklis gali būti nustatomas į 200 ir 300 metrų padėtis. Prie kiekvieno SA80 sistemos ginklo galima pritaisyti naktinį taikiklį KITE, kuris padeda atpažinti taikinį iki 600 metrų atstumu.

1985 metais automatinis šautuvas L85A1 ir lengvasis rankinis kulkosvaidis L86A1 buvo oficialiai įtraukti į Didžiosios Britanijos kariuomenės ginkluotę kaip pagrindiniai pėstininkų ginklai. Specialistai apskaičiavo, kad šio automatinio ginklo gamyba yra tris kartus pigesnė už L1A1 šautuvo ir net dešimt kartų už kulkosvaidžio gamybą. Didžiosios Britanijos gynybos ministerija užsakė 400 000 SA80 sistemos ginklų. Automatinis šautuvas su mechaniniu taikikliu kainavo apie 600 dolerių. Avimo firma gamino optinius taikiklius SUSAT, kurių kaina siekė 140 dolerių, sistemos SA80 ginklus – *Royal Ordnance* (toks tuo metu buvo RSAF pavadinimas) gamykla.

1985 metų spalio 2 dieną naujais ginklais buvo perginkluotas pirmasis pėstininkų dalinys. L85A1 pakeitė 7,62 mm automatinių šautuvą L1A1 ir 9 mm pistoletą kulkosvaidį *Sterling*. L86A1

L85A2

lengvasis rankinis kulkosvaidis pakeitė 7,62 mm rankinį lengvąjį kulkosvaidį *Bren*. Dėl to pasikeitė pėstininkų dalinių organizacinė struktūra. Dabar pėstininkų skyrius, kurį sudaro 8 kariai, priklauso 6 automatiniai šautuvai L85A1 ir 2 kulkosvaidžiai L86A1. Visi pėstininkų skyriai buvo reorganizuoti į dvi ugnies grupes, kurių kiekvieną sudaro 4 kariai. Kiekvienoje grupėje trys kariai ginkluoti automatiniais šautuvais ir vienas – lengvuju rankiniu kulkosvaidžiu. L7A1 (FN MAG) liko kariuomenėje, bet jau kaip vidutinis palaikymo ugnimi kulkosvaidis, taip pat naudojamas kaip kovos mašinų kulkosvaidis.

Royal Ordnance koncernas pristatė trečią SA80 sistemos pavyzdį – lengvą, nedidelį šturmo karabiną *Enfield Carbine* trumpesniu vamzdžiu (290 mm) ir su pistoletine rankena vietoje apsodo lovelio. Šiuo ginklu norėta apginkluoti kovos mašinų įgulas. Tačiau dėl konstrukcijos ypatumų (karabinas gana trumpas – 560 mm) svorio centras „pasislinko“ toliau, todėl po šūvio ginklas labai pakyla į viršų. Dėl to

Enfield Carbine taip ir liko tik pavyzdys.

Viena iš teigiamų SA80 sistemos savybių – sunkiai nuspauždžiama gaiduko svirtelė. Be to, dėl mažesnės ginklo masės (4,46 kg) pagerėjo šaudymo papliūpomis kokybė.

Vienu iš pagrindinių SA80 trūkumų laikoma vienpusė tūtų išmetimo sistema. Karabiną gali naudoti tik dešiniarankiai. Tiesa, buvo pagaminta ir kairiarankiams pritaikytų ginklų, tačiau Gynybos ministerija pareikalavo, kad kariuomenėje visi šaudytų ginklą užsidėję tik ant dešiniojo peties.

Nors karių, dalyvavusių operacijoje „Audra dykumoje“, ir giriamas dėl mažų matmenų, vis dėlto šis ginklas netapo populiarus.

1994 metais SA80 sistema buvo baigta tobulinti. Pagerintas automatinis šautuvas buvo pavadintas L85A2, o rankinis kulkosvaidis – L86A2.

Šiuo metu Didžiosios Britanijos karališkieji jūrų pėstininkai, laivynas ir oro pajėgos apginkluoti 5,56 mm kalibro automatiniais šautuvais L85A1/L85A2 ir rankiniais kulkosvaidžiais L86A1/L86A2.

Kalibras	5,56 x 45 mm
Ginklo ilgis	770 mm
Vamzdžio ilgis	518 mm
Ginklo masė	5 kg (su optiniu taikikliu, diržu ir pilna dėtuve)
Dėtuvės talpa	30 šovinių
Šaudymo tempas	650 šūv./min.
Veiksmingas šaudymo nuotolis:	
su mechaniniu taikikliu	iki 360 m
su optiniu taikikliu	iki 500 m

Šiame skyrelyje gali prisistatyti bet kuris KARIŪNO žurnalo skaitytojas. Sąlyga viena – reikia atsakyti į pateiktus klausimus.

L. e. Kariūnų bataliono vado pareigas mjr. Stasys ZAKARAS

Kariūnų tarybos pirmininkas krn. Kazimiras BOGDANAS

Kariūnų garbės teismo pirmininkas krn. Tomas ŠYVOKAS

Jūsų gyvenimo credo	<i>Nepraleisk savo šanso!</i>	<i>Jeį darai – nebijok, jei bijai – nedaryk!</i>	<i>Ką darai, daryk gerai!</i>
Kas Jums padarė pačią didžiausią įtaką?	<i>Pirmas kuopos vadas dalinyje – Kazimiras Čiuplinskas</i>	<i>Tėvai</i>	<i>Visuomeninė veikla</i>
Jeigu galėtumėte keliauti „laiko mašina“, kokį mūšį ar karinę operaciją norėtumėte pamatyti?	<i>Operaciją „Audra dykumoje“</i>	<i>Operaciją „Barbarosa“</i>	<i>Žalgirio mūšį</i>
Jūsų mėgstama muzika	<i>Įvairi, priklauso nuo nuotaikos</i>	<i>Lietuviška, liaudies</i>	<i>Įvairi</i>
Įsivaizduokite, kad Jūs – kitas asmuo. Ką draugiškai patartumėte kariūnams, kurių viršininku dabar esate (ar būsite)?	<i>Neeikvok laiko veltui – ruoškis ateities iššūkiams</i>	<i>Darykite darbus, darykite klaidas ir iš jų mokykitės!</i>	<i>Geriau suprasti vieni kitus</i>
Labiausiai Jums patikęs filmas	<i>„Gladiatorius“</i>	<i>„Vienui vieni“</i>	<i>„Pono labirintas“ (2006)</i>
Jeigu nebūtumėte tapęs kariūnu, būtumėte...	<i>Kunigas</i>	<i>Gydytojas</i>	<i>Studentas</i>
Koks Jūsų charakterio bruožas ryškiausias?	<i>Geranoriškumas</i>	<i>Domėjimasis viskuo</i>	<i>Mane sunku perkalbėti</i>
Mėgstamiausias dailininkas	<i>Kristina Butkutė</i>	<i>Mikalojus Konstantinas Čiurlionis</i>	<i>Mikalojus Konstantinas Čiurlionis</i>
Užbaikite sakinį: „Mane išveda iš pusiausvyros, kai...“	<i>Kai aiškina, ne ką, o kaip reikia daryti</i>	<i>Kai žmogus abejingas</i>	<i>Kai žmonės per daug lenda į akis</i>
Ar esate kada nors pažeidę Kariūnų garbės kodeksą?	<i>Ne</i>	<i>Taip</i>	<i>Stengiuosi nepažeisti</i>
Lietuvos krepšinio rinktinės pralaimėjimo priežastis yra tai, kad	<i>Nesusirinko visi geriausi</i>	<i>–</i>	<i>Tai, kad nebuvo lyderio</i>
Užgaida, kurią Jūs sau leidote šią žiemą	<i>Užgaidų neturiu</i>	<i>–</i>	<i>–</i>
Ko palinkėtumėte pirmo kurso kariūnams?	<i>Gerai perprasti eilinio kario tarnybos sunkumus</i>	<i>Nenustoti mąstyti, visada veikti ir mokytis iš klaidų</i>	<i>Asmeniškai tobulėti</i>
Dėl ko Jums yra buvę gėda?	<i>Dėl klaidų</i>	<i>Dėl vis neparengiamų anglų kalbos namų darbų</i>	<i>Kai teko išeiti iš konferencijos kalbant pranešėjui</i>
Mėgstamiausias kompozitorius	<i>Niekada nebuvau muzikos ekspertas – kam meluoti?</i>	<i>Johanas Sebastianas Bachas</i>	<i>Wolfgangas Amadėjus Mocartas</i>

Praeities asmenybė, kuria Jūs žavitės	Jonas Žemaitis-Vytautas	Pagal vertybes – partizanų generolas Jonas Žemaitis-Vytautas, pagal gebėjimus – generolas Ervinas Romelis	Vinstonas Čerčilis
Kada verkėte paskutinį kartą?	Prieš 10 metų	Per bazinį kursą	Nubraukiau ašarą praeitą vasarą, kai teko atsisveikinti su j užsienį išvykstančia krikšto dukra
Jūsų mėgstamiausias patiekalas	Cepelinai	Kaimiškas plokštainis	Didelis, minkštas mamos keptas karbonadas su sūriu
Ko išmokote iš savo tėvų/globėjų?	Sąžiningumo, darbštumo	Būti žmogumi, tikėti	Pareigingumo ir darbštumo
Mėgstamiausia knyga	Biblija	Normano Davieso „Europa“	Knygos profesinė tematika
Kur pasaulyje labiausiai norėtumėte apsilankyti?	JAV	Visur	Lotynų Amerikoje
Jūsų labiausiai vertinamas sportininkas	Virgilijus Alekna	Disko metikas Virgilijus Alekna	Disko metikas Virgilijus Alekna
Idealus kariūno savaitgalio planas	Pailsėti	Penktadienį su E. Žiauniu – po Vilniaus požemius, šeštadienį su gera kompanija ir kuprinėmis – žygis po Lietuvą, sekmadienį – atsipalaidavimas, laikas su šeima	Gerai draugai ir aktyvi veikla gamtoje
Ar esate pasirengę atleisti išdavystę?	Ne	Nelinkęs	Priklauso nuo atvejo
Praeities asmenybė, kuria labiausiai piktinatės	Adolfas Hitleris	Justas Paleckis	Josifas Stalinas
Jeigu Jūs paskirtų į kitas pareigas, ką patartumėte kariūnui, kuris perims jūsiškes?	Sėkmės	Nebijok daryti ir turėk idėją	Ypač reikalauti iš savęs to, ko tikiesi iš kitų
Asmenybė, į kurią norėtumėte lygiuotis	Jonas Žemaitis-Vytautas	Į nieką nenoriu lygiuotis	Brg. gen. Edvardas Mažeikis
Mėgstamiausia Lietuvos vieta	Klaipėda	Dzūkija	Dzūkija
Jeigu Jūs galėtumėte turėti gyvūną, kokį pasirinktumėte?	Šunį	Žaltį	Katę
Kurias lyderio savybes labiausiai vertinate?	Aprašytas Sun Tzu	Žmogiškumą, iniciatyvumą	Valią, garbę, atsakomybę
Kada pirmą kartą sužinojote apie Joną Žemaitį-Vytautą?	1993 m.	8 klasėje	Pradėjęs domėti LKA, tai sutapo su istorijos pamokomis
Mėgstamiausias aktorius	Jimas Carrey	Rolandas Kazlas	Jimas Carrey
Įsivaizduokite, kad dalyvaujate „Talentų šou“. Kokį numerį atliktumėte?	Nemėgstu šou	Sudainuočiau serenadą	Padainuočiau
Ką labiausiai norėtumėte turėti iš to, ko dar neturite?	Sulaukti pensijos	Kariūnų tarybos pirmininko pavaduotoją	Daugiau profesinių žinių ir įgūdžių
Įsivaizduokite, kad Jūs – Karo akademijos viršininkas. Jūsų pirmasis įsakymas	Toks, kuris tuo metu labiausiai reikalingas	Visai Akademijos bendruomenei po darbo bėgti mankštintis	Sukviestčiau visą Akademijos bendruomenę ir pristatyčiau savo viziją
Mėgstamiausia vieta Akademijoje	Darbo kabinetas	Kariūnų tarybos kambarys	Geriausiai jaučiuosi Akademijos koplyčioje ir savo kambaryje

Juoko dėtuvė

Docentas:

– Kariūne, jūs vėl nepasiruošęs pratyboms? O juok žadėjote šį semestrą tapti kėtu žmogumi...

Kariūnas:

– Aš ir tapau kėtu žmogumi, tačiau, deja, ir jis – tinginys.

Kariūnas per įskaitą klausia:
– Dėstytojai, užduokėte man dar vieną papildomą klausimą.
– Atsiprašau, kariūne, ar jūs nežinote įskaitos perlaikymo taisyklių, gal man priminti?

Profesorius klausia kariūno:

– Jeigu jums pasiūlytu pasirinkti protą arba auksą, ką pasirinktumėte?

– Žinoma, auksą.

– O aš – protą. Ar žinote kodėl?

– Žinau. Kiekvienas renkasi tai, ko neturi.

„Aukšinės“ kariūnų mintys

• „15 tūkstančių metų prieš Kristų Lietuvos teritorijoje atsirado pirmieji ginklai, o 10 tūkstančių metų prieš Kristų – pirmieji gyventojai.“

• „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karas su Maskva turėjo gilią religinę potekstę: krikščioniška Lietuva kovojo su protestantiška Rusija.“

• „Kuo tankas skėriasi nuo šarvuotio? A, žinau! Tankas gali būti šarvuotas!“

Dalinio pėstininkas stovi Lietuje su 25 kg kūprine ir ginklų rankose, ką tik baigęs 20 km žygį, ir sako: „Tai „mėšlas“!

Dalinio desantininkas stovi Lietuje su 35 kg kūprine ir ginklų rankose, ką tik atlikęs šuolį parašiotu, nubėgęs 10 km, ir šypsodamasis sako: „Tai puikūs „mėšlas“!

Karinių jūrų specialiųjų pajėgų „ruonis“ guli dumblyje su 40 kg kūprine ir ginklų rankose, nuplaukęs 5 km, nušliaužęs pelkę ir nubėgęs 10 km pro priešo naktines pozicijas, ir vaipydamasis sako: „Tai iš tikrųjų puikūs „mėšlas“!

Jūrų pėstininkas stovi su 45 kg kūprine ir ginklų rankose, iki nosies išklimpęs ir dvokiantį dumblyje, ką tik atlikęs šuolį parašiotu iš C-130 tiesiai į vandenyną, nuplaukęs 10 km, nudūręs kelis aligatorius, nušliaužęs 15 km krūmais šalia priešų linijos, ir sako: „Aš mėgstu šitą „mėšlą“!

Karinių oro pajėgų puskarininkis sėdi patogiam kėdėje puikiai apstatytame biure, mėgaujasi kondicionieriaus vėsa ir sako: „Koks čia „mėšlas“? Mano kompiuteris neveikia...“

Kariūnui jo draugė:

– Brangusis, tu greitai tapsi tėvu!

– Ech, o aš norėjau tapti karininku...

Kariūnas klausia dėstytojo:

– Kodėl jūs man rašote ketvertą? Neįau aš tiek daug klaidų padariau?

– Ne, kariūne, tik vienas: prakišote savo „špagalą“ pro kelnių kišėnė.

Tėvai atsiunčia telegramą kariūnui:
„Kaip išlaikė egzaminą? Tučiuojau pranešk!“
Kariūnas rašo atsakymą:
„Egzaminas praėjo nuostabiai, todėl dėstytojas reikalauja jį „pakartoti“ rudeni...“

– O dabar užsičiaupk ir pasakyk, kur buvai?

– Aš jūsų neklausiu, kur buvotė! Aš klausiu, iš kur einatė!

– Ką, mašina neužsiveda? Važiuojam, vėliau užvesi.

Prieš egzaminą dėstytojas sako:

– Prieš pradėdamas jums atsakinėti aš pasirengęs atsakyti į jūsų klausimus.

Vienas kariūnas klausia:
– O kokio mokytojo dalyko laikysime egzaminą?

Guli palapinėje išalkę kariūnai ir svajoja:
– O ką, vyrai, išgykime paršiuką. Mėsos ir lašinių visada bus...

– Tu ką? Smarvė, purvas...

– Nieko, jis pripras...

■ SUTEIKTAS AUKŠTESNIS KARINIS LAIPSNIS

kpt. Aušriui Buikui – majoro
vyr. ltn. Mindaugui Matukoniui – kapitono

■ APDOVANOTI

Arūnas Alonderis – krašto apsaugos sistemos medaliu „Už nuopelnus“
mjr. Aidanas Andziulis, psk. Sergejus Korkinas, Gitas Marcinkevičius – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga – **padėkos raštu**
j. psk. Gediminas Ulbinas – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga – **padėkos raštu**
kpt. Kęstutis Kairys – kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“
Arvydas Petrušis – Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga – **padėkos raštu**
psk. Irena Jacevičienė, Raimundas Kondratavičius, Bronius Puzinavičius – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga – **padėkos raštu**
kpt. Audrius Sabaliauskis – už svarų indėlį vykdant 2009 metų infrastruktūros plėtros ir saugumo stiprinimo priemonių įgyvendinimą Afganistane dislokuotų Lietuvos kariuomenės operacinių vienetų stovyklose – **padėkos raštu**
psk. Valdas Antanėlis, psk. Gintautas Ražauskas, vrš. Januš Javelskij, srž. Sigitas Paulavičius – kariuomenės pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“

■ ĮVYKĘ RENGINIAI

Sausio 13 d. Akademijos bendruomenės atstovai dalyvavo renginiuose Laisvės gynėjų dienos paminėti.

Sausio 19 d. vyko Akademijos PKT liktinių karių susirinkimas, kuriame buvo aptartos jų aktualijos.

Sausio-vasario mėn. Akademijos prorektorius doc. dr. Valdas Rakutis Krašto apsaugos ministerijos ir Gynybos štabo darbuotojams skaitė ciklą paskaitų. Paskaitų temos: „Istorinės kariuomenės komplektavimo sistemos, jų privalumai, trūkumai ir ryšys su politinių sistemų ir visuomenės pokyčiais“, „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenė XVIII a. Profesinės kariuomenės patirtis“, „Mokymo ir auklėjimo metodai Abiejų Tautų Respublikos Varšuvos kadetų korpuse 1765–1795“.

Vasario 4 d. Akademijoje lankėsi Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pasieniečių mokyklos

darbuotojų delegacija, vadovaujama jos viršininko plk. Vytauto Strolios. Vizito metu pasirašyta Karo akademijos ir Pasieniečių mokyklos bendradarbiavimo sutartis.

Vasario 10 d. Kariūnų tarybos iniciatyva kariūnams pradėti organizuoti kino vakarai, kurių metu demonstruojami garsūs kariniai istoriniai filmai.

Vasario 11 d. Akademijoje vyko aukštųjų mokyklų studentų konferencija „Garbingas elgesys studijų procese“, kurią organizavo Lietuvos studentų sąjunga kartu su Kariūnų garbės teismu.

Vasario 13 d. Akademijoje vyko Atvirų durų diena. Šią dieną sulaukta apie 600 lankytojų.

Vasario 16–17 d. Akademijos bendruomenės atstovai dalyvavo renginiuose Lietuvos valstybės atkūrimo dienos paminėti.

Kovo 10 d. atidaryta atnaujinta Akademijos muziejaus, ku-

ris yra antrame ramovės aukšte, ekspozicija.

Kovo 10–11 d. Akademijos bendruomenės atstovai dalyvavo renginiuose Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiui paminėti. Iškilmingame minėjime Akademijos ramovėje kalbėjo ir bendruomenę pasveikino Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė.

Kovo 10 d. vėlų vakarą Karo akademijos kariūnai susirinko Vilniaus pilių rezervate ant Stalo kalno. Prie laužo senovines karines dainas traukė grupė „Kovarnis“. Vidurnaktį kariūnai paleido Trispalvės spalvų dangaus žibintus, simbolizuojančius tris salves – už Valstybę, už Nepriklausomybę, už Kariuomenę. Po to visi sugiedojo Lietuvos valstybės himną. Renginį organizavo Kariūnų taryba.

Kovo 18 d. Kaune jau septintą kartą vyko šauniosios Lietuvos studentės rinkimai „Ledi 2010“. Savo jėgas išbandė devynios įvairių aukštųjų mokyklų ir kolegijų atstovės. Akademijai atstovavo II kurso kariūnė Eglė Stankevičiūtė. Renginio idėją įgyvendino Kauno technologijos universiteto Dizaino ir technologijų fakulteto studentų atstovybė „DiDi“.

Kovo 18 d. Akademijos karininkų svetainėje jau ketvirtą kartą rinkosi Diskusijų klubas, į kurį susibūrė įvairių pa-

dalinių karininkai, liktiniai, mokslininkai, dėstytojai, visuomenės atstovai. Buvo diskutuojama tema „Lietuvos valstybei 20 metų. Ką pasiekėme ir ką praradome?“.

Kovo 25 d. Vilniaus pedagoginiame universitete vyko tarptautinis seminaras, skirtas Žiemos karo 70-mečiui paminėti. Seminare, be kitų pranešėjų, pranešimus skaitė kariūnai: Irina Mejeraitė, Paulius Kančys, Vladimiras Tupčij, Karolis Bartkus, majoras Gintaras Jakštys.

Docentų atestatų įteikimo ceremonija. Iš kairės į dešinę: doc. dr. F. Žigaras, doc. dr. A. Petrauskaitė, doc. dr. A. Juozapavičius, doc. dr. R. Smaliukienė, brg. gen. E. Mažeikis, doc. dr. V. Rakutis, doc. dr. M. Jėčiuvienė, doc. dr. B. Puzinavičius

ANONSAI

Kovo 30–balandžio 1 d. Akademijoje lankysis Lenkijos Generolo Tadeušo Kosciuškos sausumos pajėgų karo akademijos delegacija. Vizito metu bus pasirašyta bendradarbiavimo sutartis.

Balandžio 7 d. Ramovėje vyks parodos „Lietuviais esame mes gimę“ atidarymas ir XII tarptautinio muzikos festivalio „Sugrįžimai“ koncertas.

Balandžio 13 d. Vadybos katedra rengia mokslinį seminarą „Personalo vadyba ir organizacijų plėtra“.

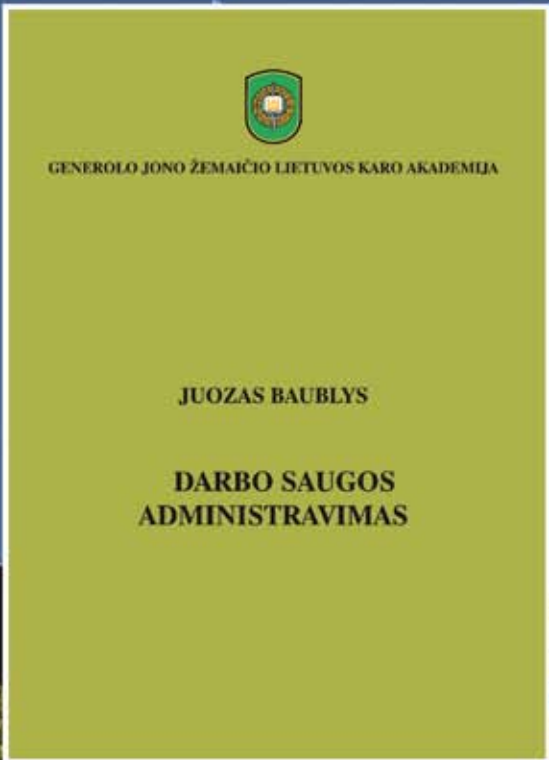
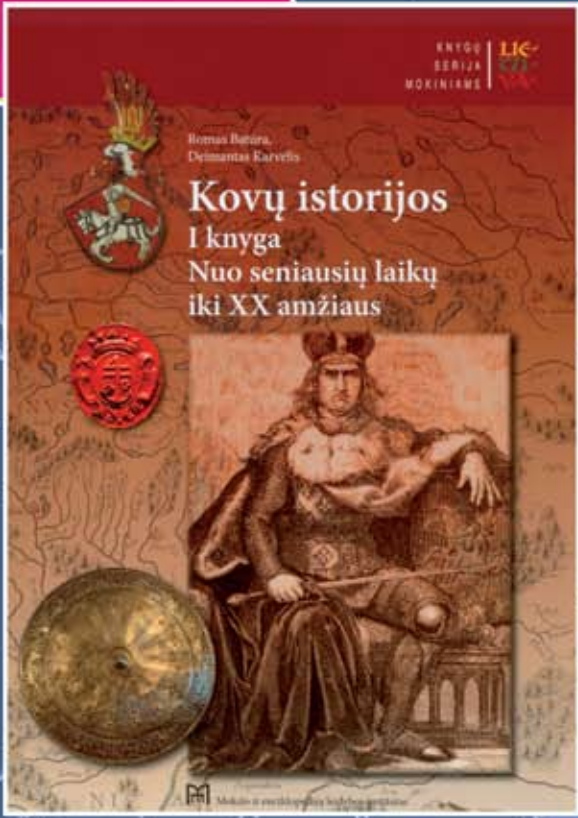
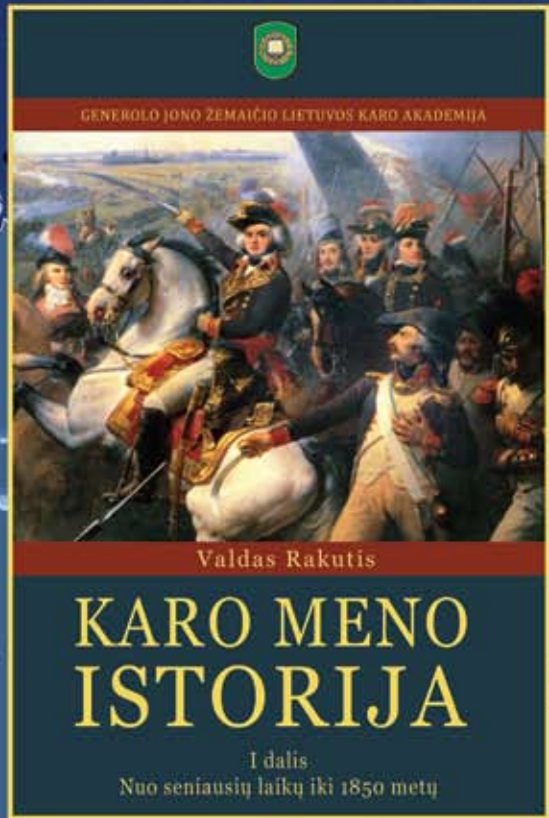
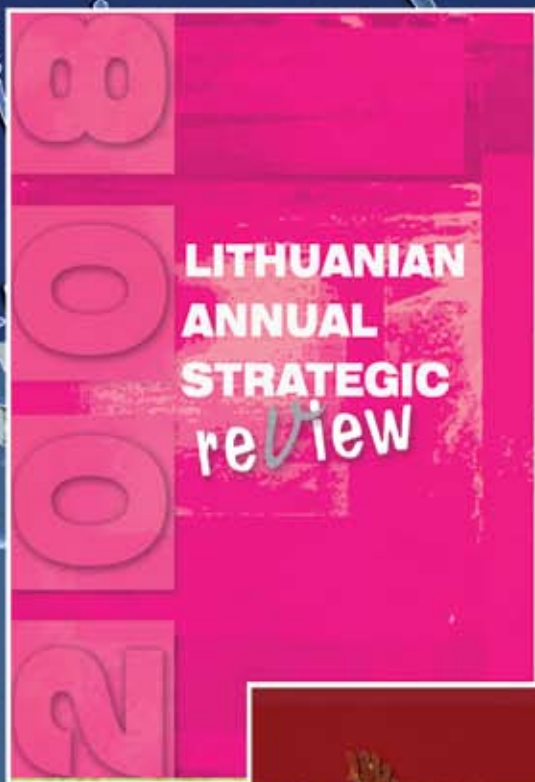
Balandžio mėn. antroje pusėje Akademijoje lankysis Lietuvos kariuomenės ordinaras, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Viešnagės metu ganytojas susitiks su Akademijos vadovybe, per lyderio ugdymo pratybas skaitys paskaitą kariūnams.

Balandžio 28 d. 16.00 val. Akademijos ramovėje vyks choro „Kariūnas“ šventinis koncertas, skirtas jo veiklos 15 metų sukakčiai paminėti.

Gegužės mėn. pradžioje Akademijos bibliotekoje (trečiajame aukšte) atidaroma Generolo Jono Galvydžio-Bykausko karinės literatūros skaitykla.

Gegužės 5–6 d. Akademijos bendruomenės atstovai dalyvaus tradiciniame sporto festivalyje „Sportas visiems“, kuris vyks Palangoje.

Gegužės 19–21 d. Akademijos Inžinerinės vadybos katedros mokslininkai ir specialistai dalyvaus Vilniaus Gedimino technikos universitete organizuojamoje tarptautinėje konferencijoje „Triukšmo lygio kaita karinėse teritorijose“.

Nauji
leidiniai

Karo akademijos kariūnai, karininkai, dėstytojai, vyrų ansamblio „Kovarniai“ atstovai šventiniame renginyje Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio išvakarėse ant Stalo kalno Vilniaus pilių teritorijoje

